

**SLOVENSKÝ
SKAUTING**

PRÍRUČKA K MODULU

Základy skautingu

Autor: Veronika Slobodníková - Nika

Rok vydania: 2023

Prehľad modulu

S pomocou tohto modulu získajú účastníci základné informácie o skautingu potrebné pre aktívne zapojenie sa do činnosti oddielu či zboru. Je vhodný pre nových skautov - nováčikov vašich jednotiek, ktorí sa k skautingu dostali v roverskom alebo dospelom veku.

Názov:

Základy skautingu

Odporúčané vekové kategórie:

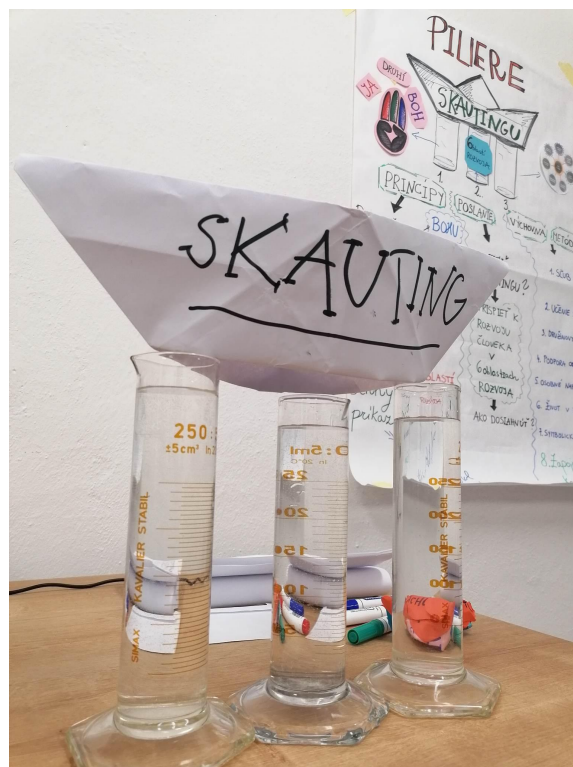
roveri a dospelý skauti

Dĺžka vzdelávacích blokov:

8 hodín a 15 minút

Prierezové kompetencie:

- účastník sa orientuje v skautskej terminológii a fungovaní skautských jednotiek,
- účastník získa základné informácie o fungovaní Slovenského skautingu (SLSK),
- účastník získa praktické poznatky týkajúce sa zapojenia dospelých dobrovoľníkov do práce s deťmi a mládežou v SLSK.

Možné formy prevedenia:

- víkendová vzdelávacia akcia na zborovej úrovni,
- víkendová vzdelávacia akcia na oblastnej úrovni (odporúčané),
- viacero stretnutí, forma večernej školy.

V tomto module ťa čakajú tieto vzdelávacie bloky:

- Úvod do skautingu
- Pilie skautingu
- Výchovná metóda SLSK
- Tvorba programu
- Činnosť oddielu
- Administratívna, bezpečnosť a zodpovednosť
- Komunikácia
- Vzdelávací systém SLSK

Čo treba vedieť pred organizáciou modulu

Základy skautingu

Než sa pustíš do organizácie modulu, je potrebné pochopiť pár vecí, pretože počas modulu s nimi budeš pracovať.

Organizátori modulu

Ak máš hodnosť vodca (alebo kapitán u vodných skautov, ďalej len "vodca"), môžeš organizovať tento modul. Ak takúto hodnosť nemáš, potrebuješ nájsť niekoho s hodnosťou vodca a zorganizovať modul spolu s ním.

Prednášanie a tréning modulu zabezpečuje prednášateľ s hodnosťou vodca, ale pripúšťa sa aj prednášateľ s hodnosťou líder, pričom je príprava aj realizácia vzdelávacích blokov pod dohľadom vodcu.

Kompetencie

Každý modul sa skladá z viacerých kompetencií, ktoré majú účastníci modulu po úspešnom absolvovaní spĺňať.

Napríklad prvá kompetencia tohto modulu: *"Účastník sa orientuje v skautskej terminológii a fungovaní skautských jednotiek"* hovorí, že účastník má teoretické poznatky o tom ako funguje družina, oddiel, zbor či oblasť, pozná funkcie a úlohy, ktoré je potrebné na jednotlivých úrovniach zastúpiť (program, financie, administratíva, komunikácia, plánovanie) a vie si sám vybrať oblasť, v ktorej by svojej jednotke vedel byť nápomocný ako dobrovoľník. Účastník sa zároveň orientuje v slovách, skratkách a, pre skautske prostredie, špecifických výrazoch. Nerobí mu problém sa zorientovať v skautskom "žargóne".

Kompetencie nám slúžia na overenie, či vzdelávanie účastníka prebehlo, a či si z modulu odniesol potrebné informácie a skúsenosti. Toto overovanie prebieha tromi spôsobmi - odporúčanie tímu, praktická činnosť alebo teoretická skúška.

Tvojou úlohou bude zabezpečiť, aby po tvojom prevedení a realizovaní vzdelávacích blokov tohto modulu účastníci spĺňali všetky kompetencie tohto modulu.

Prerekvizitou modulu Základy skautingu je absolvovanie Nováčikovskej skúšky. Pred začiatkom modulu si splnenie tejto podmienky over. Je dôležité aby mali účastníci vedomosti o skautingu v rozsahu Nováčika, ktoré s nimi budeš na vzdelávacích blokoch rozvíjať.

Smernica

Pred organizáciou modulu odporúčame preštudovať si internú smernicu Rady pre vzdelávanie č. 19 - Moduly.

Prednášanie na module

K skautskému vzdelávaniu neodlučiteľne patria prednášky. Aj v tomto module budeš viacero vzdelávacích blokov podávať práve formou prednášky. Ak si ešte nikdy neprednášal/a, nemaj strach, práve moduly sú miesto, kde si prednášanie môžeš vyskúšať. Veľa tipov a trikov ako prednášať nájdeš vo [Vodcovskom handoute - Základy prezentovania](#). Odporúčame ti prečítať si túto kapitolu pred tým, než si začneš pripravovať prednášku.

Nastavenie modulu

Výhodou modulov je ich flexibilita a nastavitelnosť, v tejto časti nastavíme modul tak, aby čo najviac vyhovoval cieľovej skupine.

Cieľová skupina

Tento modul je odporúčaný pre nasledujúce cieľové skupiny:

roveri a dospelý skauti (spodný vekový limit 17, bez horného vekového limitu):

- pre skautských dobrovoľníkov, ktorí vstúpili do skautingu ako dospelý a potrebujú získať základné informácie o organizácii, jej fungovaní a poslaní,
- pre skautských dobrovoľníkov, ktorí fungujú v Slovenskom skautingu kratšie ako 3 roky a nemali možnosť absolvovať radcovský kurz ani LRŠ.

Forma

Tento modul môžete podľa potreby alebo časových možností zrealizovať v nasledujúcich prevedeniach:

- víkendová vzdelávacia akcia na zborovej úrovni alebo oblastnej úrovni:
  - počet dní: 3 dni
  - forma: prezenčná
  - vzdelávacie podujatie pre väčší počet účastníkov
  - modul je vhodné organizovať na oblastnej úrovni vzhľadom na jeho špecifiká - sieťovanie nových skautských dobrovoľníkov z rôznych zborov, vzájomná motivácia a inšpirácia
  - možné zorganizovať na zborovej úrovni (oddiel, zbor)
- viacero stretnutí, forma večernej školy:
  - počet stretnutí: 5-7 po 2 hodiny
  - forma: prezenčná, dištančná (online stretnutia), hybridná (online aj osobné stretnutia)
  - odporúčané prevedenie v prípade časovej vyťaženia účastníkov alebo organizátora
  - vhodné pre skupinu (2 - 5 účastníkov) alebo individuálnu prácu (1 účastník)

Vzdelávacia časť modulu

Na to, aby si mohol tento modul zrealizovať a oficiálne ho zaevidovať v systéme Tee-Pee, musíš zabezpečiť, aby boli zrealizované všetky vzdelávacie bloky, dodržaný ich obsah, kompetencie a ich overenie. Aké vzdelávacie bloky tento modul obsahuje, sa dozvieš v nasledujúcej kapitole.

Vzdelávacie bloky

V tejto časti nájdete vzdelávacie bloky tohto modulu spolu s ich časovou dotáciou, obsahovou náplňou, sledovanými kompetenciami a v neposlednom rade metódou prevedenia.

Tieto vzdelávacie bloky sú flexibilné, je možné si ich prispôbiť na mieru svojej cieľovej skupiny. Pri každom prispôbovaní je úlohou garanta zaručiť, že sledovaná kompetencia zostane neporušená.

Pri každom vzdelávacom bloku tohto modulu je dopodrobna rozpracovaná minimálne jedna metóda prevedenia, ktorou odporúčame daný vzdelávací blok realizovať.

Ak sa predsa len rozhodnete realizovať vzdelávací blok vlastnou metódou, nezabudni na dodržanie obsahovej náplne, sledovaných kompetencií a spôsobu ich overenia.

Takto spracovaný blok potom pošli na RpV, aby sa v budúcnosti mohol tento vzdelávací blok rozšíriť o ďalšie metódy prevedenia.

Názov vzdel. bloku:	Úvod do skautingu	45 min
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenský skauting ako organizácia a moje miesto v nej • skautská terminológia • organizačná štruktúra SLSK, základné dokumenty SLSK • Ústredie, Náčelníctvo, Rady - základný prehľad a kontakty	
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • vie popísať, čo je to skauting a čomu sa venuje, uvedomuje si aká je úloha skautského dobrovoľníka, pozná možnosti zapojenia sa vo svojom oddiele, zbore a oblasti • pozná základnú terminológiu v skautingu, vie ju správne aplikovať a používať, orientuje sa v skautských slovách a skratkách • vie popísať zložky na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, vie aké sú rozhodovacie orgány jednotlivých zložiek, vie čo sú Stanovy a Organizačný poriadok SLSK, vie kde sú dostupné k nahliadnutiu • vie popísať rozdiel medzi Ústredím a Náčelníctvom SLSK, vie na koho sa obrátiť v rôznych situáciách	
Metóda prevedenia:	Prednáška	
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta	

Poznámky:	V prednáškovom bloku odporúčame využiť, čo najviac praktických príkladov a vizuálne prevedenie (napr. fotka zo snemu vs. načelníctva, vizuálne znázornenie štruktúry a pod.). Nezabudnite informácie podložiť aj praktickým využitím pre poslucháčov (kontakty, možnosti zapojenia sa).
-----------	---

Názov vzdel. bloku:	Piliere skautingu	45 min
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • skauting - jeho pôvod a myšlienka, • piliere (poslanie, princípy, výchovná metóda), (pozn. k obsahu: jednotlivým prvkom metódy sa venujeme podrobnejšie v samostatnej prednáške) • poslanie • princípy 	
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže vysvetliť pôvod a hlavnú myšlienku skautingu, pozná dôvody založenia skautingu • dokáže popísať skautské piliere, stotožňuje sa s princípmi, pozná a hlási sa k myšlienkovým hodnotám skautingu • vie parafrázovať poslanie skautského hnutia • dokáže pomenovať a vysvetliť princípy skautingu, rozumie ich významu v skautingu 	
Metóda prevedenia:	Prednáška	
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta	
Poznámky:	Pozor aby nedošlo k prelínaniu informácií s prednáškou Výchovná metóda SLSK. V tomto vzdelávacom bloku sa časti Výchovná metóda odporúčame venovať len okrajovo - hlbšie sa téma rozvedie v ďalšom bloku.	

Názov vzdel. bloku:	Výchovná metóda SLSK <div style="float: right; border: 1px solid black; padding: 2px; margin-top: 10px;">120 min</div>
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • prvky výchovnej metódy: pomenovanie a vysvetlenie prvkov výchovnej metódy a ich vzájomné previazanie • sľub a zákon • družinový system, oddielová rada • podpora od dospelých (spolupráca s dospelými členmi a rodičmi) • symbolický rámec • učenie sa činnosťou • život v prírode, skautská prax • osobné napredovanie • zapojenie komunity
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • vie popísať prvky výchovnej metódy a ich vzájomnú previazanosť a chápe metódu ako celok • vie vysvetliť význam skautského sľubu a zákona a jeho dôležitosť pre skauta • chápe družinový systém, vie charakterizovať družinu a popísať ideálnu veľkosť družiny, rozdiely pri vekových kategóriách a spôsobe ich vedenia, vie opísať výhody práce v malej skupine a prínos pre skautské oddiele • dokáže popísať prínos podpory od dospelých v skautingu, aktuálnosť pre nových dobrovoľníkov - pozná možnosti zapojenia sa (ponuky a možnosti dobrovoľníctva na jednotlivých úrovniach SLSK) • vie popísať čo je to SR a aký je jeho význam v jednotlivých vekových kategóriách • dokáže vysvetliť prečo je učenie sa činnosťou efektívnou cestou výchovy a vzdelávania • vie popísať výhody prepojenia skautingu s prírodou a popísať možnosti aktivít v nej, vie vysvetliť čo je to skautská prax • rozumie významu osobného napredovania vo výchove detí, kladie si vlastné ciele osobného napredovania • pozná význam zapojenia komunity ako súčasť výchovnej metódy - vie uviesť príklady zapojenia jednotlivca "skauta" ako aj oddielu/zboru do komunity
Metóda prevedenia:	Prednáška, Práca v skupinách
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta

Poznámky:	Pri tomto bloku je veľmi dôležité poukázať na prepojenosť jednotlivých prvkov a ich aplikácia do praxe.
-----------	---

Názov vzdel. bloku:	Tvorba programu	90 min
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • cieľ skautského programu, oblasti rozvoja • aktivity, hry a možnosti v skautskej činnosti - inšpiračné zdroje, hodnotenie aktivít • dobrodružstvo a skauting • základy vývinovej psychológie v programe • programová ponuka (stupne napredovania, odborky, výzvy,...) 	
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • vie popísať aký cieľ skautského programu, pozná 6 oblastí rozvoja • vie, kde hľadať námety na tvorbu skautského programu, vie, prečo je dôležité zaradiť do programu hodnotenie aktivít • rozumie významu dobrodružstva v skautskom programe • pozná charakteristiku jednotlivých vekových skupín a vie im prispôbiť program • má základný prehľad v programovej ponuke SLSK a vie popísať čo je jej cieľom 	
Metóda prevedenia:	Prednáška	
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta	

Názov vzdel. bloku:	Činnosť oddielu <div style="text-align: right; border: 1px solid black; padding: 2px;">45 min</div>
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • základy úspešnej tímovej spolupráce oddielovej rady, • vedenie oddielu (družinovky, oddielovky, stretnutia, výlety, výpravy, tábor, význam v programe a výchove) • plánovanie činnosti oddielu, proces plánovania a rozdelenie úloh • zapojenie dobrovoľníkov
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • vie ako pracovať v tíme oddielovej alebo zborovej rady • pozná význam jednotlivých prvkov v programe a vie popísať prečo sú dôležité družinovky, oddielovky, stretnutia, výlety a tábor. • dokáže plánovať s ohľadom na ročné obdobie, ciele, možnosti a schopnosti členov, vie popísať špecifiká programu v klubovni, v prírode a na výprave • pozná možnosti zapojenia sa do fungovania oddielu, vie pomenovať funkcie a možnosti zapojenia dospelého činovníka
Metóda prevedenia:	Prednáška / Praktická ukážka
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta

Názov vzdel. bloku:	Administratívna, bezpečnosť a zodpovednosť <div style="text-align: right; border: 1px solid black; padding: 2px;">45 min</div>
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • vedenie základnej administratívy podujatia • informácie o administratíve a financiách na stránke SLSK, možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti, funkcie hospodára a ekonóma v zbore (možnosti zapojenia sa) • skautský informačný systém Tee-Pee, užívateľské konto, vedenie administratívy v Tee-pee • druhy bezpečnosti, pravidlá bezpečnosti, miera prípustného rizika, základný prehľad o právnej zodpovednosti členov a činovníka SLSK

Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • na nutnej úrovni dokáže zaistiť pomoc s administratívnou agendou oddielu, vie kde hľadať informácie týkajúce sa administratívy, dokáže vypísať prezenčnú listinu a záverečnú správu z podujatia, • vie používať informačný systém Tee-pee - svoj profil, vytvorenie podujatia, záverečná správa a prezenčná listina, vie aké sú možnosti ďalšieho vzdelávania a dobrovoľníctva • pozná bezpečnostné pravidlá a riadi sa nimi (na družinovke, výlete, tábore), dokáže predchádzať nebezpečným situáciám a vie čo je miera prípustného rizika • vie vysvetliť, kto je za čo v zbere a oddiele zodpovedný
Metóda prevedenia:	Prednáška, Praktická ukážka
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta
Poznámky:	V časti Administratíva odporúčame zaradiť praktickú činnosť (prevedenie práce v Tee-pee pomocou premietania alebo samostatná práca účastníkov v systéme Tee-Pee).

Názov vzdel. bloku:	Komunikácia	60 min
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • komunikácia vo vnútri oddielu a zboru, komunikácia s rodičmi členov • komunikácia s členmi oddielu • predchádzanie problémom 	
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže prispôbiť komunikáciu prijímateľovi (člen, vodca, rodič, verejnosť, situácia) • vie primerane veku komunikovať s členmi oddielu • vie pomenovať najčastejšie problémy, ktoré môžu vzniknúť pri práci s deťmi a mládežou a navrhnúť možnosti ich prevencie vzniku alebo riešenia 	
Metóda prevedenia:	Praktická ukážka, Práca v skupinách	

Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta
Názov vzdel. bloku:	Vzdelávací systém SLSK <div style="text-align: right; border: 1px solid black; padding: 2px; width: fit-content; margin-left: auto;">45 min</div>
Obsahová náplň:	<ul style="list-style-type: none"> • vzdelávací systém SLSK: stupne a voľné moduly • funkcie, hodnosti (radca, líder, vodca, inštruktor), insignie, • možnosti vzdelávania v SLSK, aktuálne možnosti pre účastníkov
Sledované kompetencie:	<ul style="list-style-type: none"> • pozná úrovne vzdelávacieho systému Slovenského skautingu • pozna hodnosti v rámci Slovenského skautingu a vie rozoznať absolventov jednotlivých stupňov vzdelávania, pozná rozdiel medzi funkciou a hodnosťou • pozná ponuku vzdelávania a kurzov, vie aké sú jeho ďalšie možnosti vzdelávania ako dobrovoľníka SLSK
Metóda prevedenia:	Prednáška
Forma overenia:	Odporúčanie organizátora/garanta

Vyskladanie modulu

Ak už máme nastavenú cieľovú skupinu, vieme, akou formou budeme organizovať modul a máme predstavu, akú použijeme metódu pri vzdelávacích blokoch, je čas začať pripravovať samotnú vzdelávaciu akciu.

Vyskladanie vlastnej matice

Pri príprave časovej matice programu dbaj na dodržiavanie dramaturgických zásad pre akcie danej dĺžky. Prihliadaj na krivky pozornosti podľa vekovej kategórie účastníkov.

Dobrá prax je najprv vyplniť maticu dôležitými časťami. V našom prípade to sú **vzdelávacie bloky**. Nižšie v tejto príručke nájdeš nápady na aktivity súvisiace s témou, ktoré môžeš do matice doplniť po vzdelávacích blokoch.

Maticu nezabúdaj doplniť o “povinné jazdy”, akými môžu byť napríklad:

- úvodné predstavenie sa
- nastavenie pravidiel (akou formou sa pýtať počas kurzu otázky, či je potrebné si zapnúť kamery ak kurz prebieha online a pod.)
- krátke pauzy
- jedlo či drobné občerstvenie
- spoločné upratanie priestorov
- záverečný priestor na otázky a poďakovanie sa
- spätná väzba na kurz

Dodržanie následnosti vzdelávacích blokov

Niektoré vzdelávacie bloky sú prerekvizitou pre ostatné, preto je potrebné dodržať následnosť niektorých vzdelávacích blokov.

Prvá prednáška modulu je Úvod do skautingu, za ňou nasledujú Piliere skautingu a Vzdelávacia metóda SLSK. Poradie ostatných vzdelávacích blokov je možné prispôbiť. Odporúčané poradie je:

1. Úvod do skautingu (všeobecná prerekvizita)
2. Piliere skautingu (prerekvizita Výchovnej metódy SLSK)
3. Výchovná metóda SLSK
4. Tvorba programu
5. Činnosť oddielu
6. Administratívna, bezpečnosť a zodpovednosť
7. Komunikácia
8. Vzdelávací systém SLSK

Overovanie kompetencií - skúšky

Pri skladaní matice pamätaj na priestor pre overenie kompetencií, ak overuješ kompetencie teoretickou alebo praktickou skúškou. Môžeš sa rozhodnúť zorganizovať overenie kompetencií aj oddelene extra podujatím.

Nižšie nájdeš inštrukcie a pomôcky k overovaniu kompetencií tohto modulu.

Návrh časovej matice modulu

Modul je možné zrealizovať aj podľa nasledujúcej matice, ktorú si môžeš prispôbiť podľa formy tvojho modulu.

Ak vytvoríš novú maticu, nezabudni ju odoslať tajomníkovi Rady pre vzdelávanie, aby mohli byť budúce moduly obohatené aj o tvoju maticu.

	PIATOK	SOBOTA	NEDEĽA
7:00		Budíček, rozcvička, hygiena	
7:15			Budíček, hygiena
7:30		Raňajky	Raňajky
7:45			
8:00			
8:15			
8:30			
8:45		Výchovná metóda SLSK	Omša / Duchovná aktivita
9:00			
9:15			
9:30			
9:45		Pirátsky poklad	Vzdelávací systém SLSK
10:00			
10:15			
10:30			
10:45			
11:00		Tvorba programu	Upratovanie
11:15			
11:30			
11:45			
12:00		Tvorba programu	Hodnotenie víkendu
12:15			
12:30			
12:45			
			Obed

13:00		Obed, siesta	Vyhodnotenie víkendu, odovzdanie dekrétov
13:15			
13:30			
13:45			
14:00			
14:15		Činnosť oddielu	
14:30			
14:45			
15:00		Pružinka	
15:15		Administratíva a právna zodpovednosť	
15:30			
15:45			
16:00	Vitaj!	História skautingu	
16:15			
16:30			
16:45			
17:00	Uvítanie, predstavenie modulu + vytvorenie si vlastných pravidiel víkendu	Komunikácia	
17:15			
17:30			
17:45	Úvod do skautingu	Večera	
18:00			
18:15	Večera		
18:30			
18:45			
19:00			
19:15	pružinka	Skautský príbeh	
19:30			
19:45			
20:00	Piliere skautingu		
20:15	Hráš, hráme - spoznávame		pružinka
20:30			
20:45		Kompendium vedomostí - kvíz	
21:00			
21:15			
21:30	Večierka, hygiena	Volný program	
21:45			
22:00			
22:15			
22:30		Večierka	

Metódy prevedenia vzdelávacích blokov

V tejto kapitole nájdeš rozpísanú minimálne jednu metódu prevedenia ku každému vzdelávaciemu bloku. Ak nemáš veľké skúsenosti so vzdelávaním, odporúčame ísť podľa týchto predpripravených metód. Aktivity spomínané v jednotlivých metódach nájdeš bližšie popísané v kapitole [Materiály](#). Obsah prednáškových častí nájdeš na konci tejto príručky - v [Handoute](#).

Ak by si sa rozhodol realizovať vzdelávací blok vlastnou metódou prevedenia, je potrebné dodržať tri základné časti - musí byť dodržaná overovaná kompetencia (kompetencie), jej forma overenia a obsahová náplň vzdelávacieho bloku. Ako pripraviť vzdelávací blok nájdeš vo [Vodcovskom handoute - Základy metód neformálneho vzdelávania](#).

Vlastnú metódu prevedenia vzdelávacieho bloku pošli tajomníkovi Rady pre vzdelávanie, aby mohli byť budúce moduly obohatené aj o tvoju metódu prevedenia.

Pri každej metóde prevedenia nájdeš aj doplnkové inštrukcie k overeniu kompetencie sledovanej týmto vzdelávacím blokom.

Úvod do Skautingu

Priebeh:

1. **Aktivita na úvod - slovník (10 min)** - účastníci spoločne tvoria slovník cudzích-skautských slov.
2. **Prednášková časť (10 min)** - odprednášať časti Skauting ako organizácia a Úlohy a možnosti zapojenia dobrovoľníka
3. **Práca v skupinách - skladačka (10 min)** - v rozdelených skupinách dostanú za úlohu poskladať Organizačnú štruktúru a priradiť dokumenty k definícii
4. **Prednášková časť (15 min)** - odprednášať časti Štruktúra organizácie, základné dokumenty

Piliere skautingu

Priebeh:

1. **Úvod (5 min)** - účastníci sa rozdelia do 4 skupín a vysvetlíme im hlavnú úlohu počas celej prednášky - interaktívny prvok vo forme lodičky a pohárov (skauting a piliere),
2. **Prednášková časť - Poslanie (10 min)** - prednášková časť spojená s aktivitou na upevnenie,
3. **Prednášková časť - Princípy (15 min)** - prednášková časť spojená s aktivitou na upevnenie,
4. **Prednášková časť - Metóda (15 min)** - prednášková časť spojená s aktivitou na upevnenie.

Poznámky: Bližší návrh štruktúry prednášky s popisom aktivít nájdete v časti [Materiály k modulu](#).

Výchovná metóda SLSK

Priebeh:

1. **Prednášková časť (10 min)** - Sľub a zákon
2. **Aktivita (10 min)** - hra typu Activity k skautskému zákonu
3. **Prednášková časť (5 min)** - Učenie sa činnosťou
4. **Praktická ukážka (20 min)** - v praxi ukázať správanie a typológiu jednotlivých vekových kategórií
5. **Prednášková časť (15 min)** - Družinový systém a Život v prírode
6. **Aktivita (10 min)** - hra zameraná na zisťovanie, čo všetko môžu dospelí robiť, poskytnúť tipy a triky ako ich využiť v zbere
7. **Prednášková časť (15 min)** - Podpora od dospelých a Symbolický rámec
8. **Prednášková časť (10 min)** - Osobné napredovanie
9. **Zamyslenie (5 min)** - moje napredovanie
10. **Prednášková časť (10 min)** - Zapojenie komunity
11. **Záver (10 min)** - priestor pre diskusiu, otázky

Tvorba programu

Priebeh:

1. **Úvod do témy (5 min)**
2. **Prednášková časť (20 min)** - odprednášať časti Príprava, Cieľ, Symbolický rámec,
3. **Práca v skupinách (5 minút)** - vymyslieť aspoň 3 Symbolické rámce + Leitmotív,
4. **Prednášková časť (30 min)** - odprednášať časti Aktivita, Realizácia, Hodnotenie,
5. **Prednášková časť (30 min)** - odprednášať časť Programová ponuka (využitie oficiálneho plagátu SLSK).

Činnosť oddielu

Priebeh:

1. **Prednášková časť (15 min)** - odprednášať časti Oddielova a zborová rada ako tím, Vedenie oddielu,
2. **Práca v skupinách (10 min)** - Ročný plán: vytvorenie ročného plánu akcií pre oddiel/zbor (predpripravený kalendár, brainstorming nápadov v skupine),
3. **Prednášková časť (20 min)** - odprednášať časti Plánovanie činnosti oddielu a zapojenie dobrovoľníkov.

Administratívna, bezpečnosť a zodpovednosť

Priebeh:

1. **Prednášková časť (15 min)** - odprednášať časť Administratíva,
2. **Praktická ukážka práce v Tee-Pee (15 min)** - praktické prevedenie práce v Tee-pee - premietanie (profil, udalosť, prezenčka, záverečka),
3. **Prednášková časť (15 min)** - odprednášať časť Bezpečnosť a právna zodpovednosť.

Komunikácia

Priebeh:

1. **Aktivita na úvod (10 min)** - "Uško",
2. **Prednášková časť (20 min)** – Všeobecné informácie, úvod do témy,
3. **Praktická činnosť – komunikačný workshop (20 min)** - v skupinách riešia modelové situácie,
4. **Záver (10 min)** – priestor pre otázky, zdieľanie skúseností a vedomostí.

Inštrukcie k overeniu kompetencie:

Ak je to možné, v časti praktická činnosť – komunikačný workshop dať každému priestor pre komunikáciu s „komparzistom“. Vďaka tomu si každý praktický skúsi vyriešiť daný komunikačný problém a automaticky sa overí kompetencia.

Vzdelávací systém SLSK

Priebeh:

1. **Úvod (5 min)**
2. **Prednášková časť (25 min)** - odprednášať časti Stupne vzdelávania - hodnosti (odporúčanie: interaktívne využitie priestoru schodiska/kopca - stúpanie = stupne vzdelávania),
3. **Prednášková časť (15 min)** - odprednášať časti Voľné vzdelávacie moduly a kurzy, Hodnosť vs. funkcia.

Materiály

V tejto časti nájdeš všetky materiály k organizácii modulu.

Aktivity k vzdelávacím blokom

Tu nájdeš podrobne rozpísané aktivity spomenuté vo vzdelávacích blokoch.

Slovník	
Vzdelávací blok:	Úvod do Skautingu
Charakteristika aktivity:	<p>Pripravíme si flipchart/veľký papier s nápisom Slovník skautských slov. Vyzveme účastníkov aby v rámci brainstormingu napísali na papier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slová, ktoré sú typické pre skautské prostredie, • skautské termíny alebo skratky, ktorých význam nepoznajú, • slová/slovné spojenia, ktoré sa naučili/počuli od iných skautov. <p>Zároveň máme pripravené aj my špecifické "skautské termíny", ktoré doplníme ak sa neobjavia na papieri v rámci brainstormingu od účastníkov.</p> <p>Po ukončení vpisovania slov si spoločne s účastníkmi prejdeme jednotlivé slová a vysvetlíme si ich význam. Získame tak slovník skautských slovíčok a základnej skautskej terminológie.</p> <p>Zoznam slov, ktoré by v slovníku nemali chýbať: vĺča, včielka, ranger, rover, oldskaut, družina, družinovka, oddiel, radca, podsada, trojpero, Gilwel, insignia, WAGGGS, WOSM, sľubák, dobráčik, odborka, VPM, VLŠ, LRŠ, radcák, GILŠ, SLSK, domovenka, turban, ...</p>

Skladačka	
Vzdelávací blok:	Úvod do Skautingu
Charakteristika aktivity:	<p>Pripravíme si kartičky (sady podľa počtu skupín) s názvami jednotiek: družina, oddiel, zbor, oblasť, ústredie, náčelníctvo, snem + pripravíme kartičky s názvami: radca, oddielový vodca, zborový vodca, oblastný vodca, náčelník, riaditeľ. Tieto dve skupiny kartičiek môžeme oddeliť farebne.</p> <p>Účastníci v skupinách (3-4 ľudí), zoradujú kartičky podľa postupnosti od najnižšej skautskej jednotky po najvyššiu. Následne ku každej úrovni priradia "vedúceho" z druhej sady kartičiek. (Môžete využiť aj súťaživosť medzi skupinami a vyzvať ich, k čo najrýchlejšiemu ale zároveň správne vyskladaniu štruktúry skautingu).</p> <p>Po splnení úlohy si spoločne skontrolujeme usporiadanie a nadviažeme na túto aktivitu nasledujúcu prednáškovú časť.</p>

Piliere - aktivity počas prednášky	
Vzdelávací blok:	Piliere skautingu
Charakteristika aktivity:	<p>Aktivity/úlohy k prednáške sú poprepávané s jednotlivými časťami/ obsahmi prednášky, pripájame rozpísanú možnosť realizácie prednášky spoločne s aktivitami:</p> <p>https://docs.google.com/document/d/1mF9U_JNu4x184oY7CFX82xByoOLa9ojJvbg8draqRkY/edit?fbclid=IwAR1XLd7y9xmPZwpmc-2cyXrMFn35mGWjwbMoL6Z3REapNnkg15u_wg2biTLA</p>

Skautský zákon	
Vzdelávací blok:	Výchovná metóda SLSK
Charakteristika aktivity:	<p>Skautský zákon formou hry Activity: Na kartičkách 10 ľudí dostane po jednom bode skautského zákona. Daný človek má zahrať scénu/ nakresliť/ slovne opísať bod zákona - ostatní hádajú, ktorí bod to je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na skautovu česť sa dá spoľahnúť. 2. Skaut je verný a oddaný. 3. Skaut je osožný a pomáha iným. 4. Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta. 5. Skaut je zdvorilý. 6. Skaut je ochráncom prírody a cenných ľudských výtvorov. 7. Skaut je poslušný voči rodičom, predstaveným a vodcom. 8. Skaut je veselej mysle a rozvážny 9. Skaut je sporivý a hospodárny. 10. Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch. <p>Po uhadnutí, každého bodu venujeme pár viet jeho vysvetleniu Zapájame do vysvetľovania účastníkov!</p>

Vekové kategórie	
Vzdelávací blok:	Výchovná metóda SLSK
Charakteristika aktivity:	<p>Krátka aktivítka - aktívne zisťovanie informácií: Organizátori modulu sa stanú zástupcami jednotlivých vekových kategórií, účastníci (podľa počtu buď v skupinke alebo ako jednotlivci) sa môžu s týmito "exemplármi" porozprávať a pozisťovať si všetky info priamo od zdroja. Na záver si spoločne prerozprávame, čo sme sa dozvedeli.</p>

Dospelý v skautingu	
Vzdelávací blok:	Výchovná metóda SLSK
Charakteristika aktivity:	<p>Účastníci (podľa počtu v skupinke alebo ako jednotlivci) zoradzujú funkcie podľa časovej náročnosti: Nastrihané funkcie (viď v časti Materiály k modulu) spojené s činnosťou, je potrebné usporiadať podľa časovej náročnosti/ zodpovednosti.</p> <p>Záver: Každý zbor to má inak, takže neexistuje správne riešenie. Môže nasledovať krátka diskusia. Cieľom aktivity je poukázať na široké možnosti zapojenia dospelých dobrovoľníkov.</p>

Moje napredovanie	
Vzdelávací blok:	Výchovná metóda SLSK
Charakteristika aktivity:	Zamyslenie (jednotlivec): Osobné napredovanie je vedomá práca na sebe samom, vyber si jeden bod skautského zákona, v ktorom by si sa chcel zlepšiť a pracuj na tom.

Ročný plán	
Vzdelávací blok:	Činnosť oddielu
Charakteristika aktivity:	V skupine (3-4 ľudia) vypracujú účastníci ročný plán aktivít pre oddiel s prihliadnutím na ročné obdobie, typické počasie, tradičné akcie a špecifiká svojho oddielu. Ako podklad môžu dostať pripravenú tabuľku - viď. Materiály k modulu Pozn. autora: ak máme účastníkov - úplných nováčikov, ktorí by nezvládli pomenovať rôzne akcie samy (skautujú veľmi krátko), môžeme im predpripraviť na papieriky rôzne typy akcií, ktoré rozdelia/nalepia k jednotlivým častiam/mesiacom roka.

Uško	
Vzdelávací blok:	Komunikácia
Charakteristika aktivity:	Účastníci prednášky sedia v kruhu (prípadne stoja v rade) a prednášajúci pošepká do ucha komplikovanú vetu, ktorú si následne účastníci šepkajú ďalej (Např.: Išiel pštros s pštrosicou a pštrosičatkami Pštrosou ulicou.) Posledný účastník povie vetu nahlas. Zhodnotenie aktivity, dôležitosť počúvania, porozumenia a komunikácie.

Komunikačný workshop	
Vzdelávací blok:	Komunikácia
Charakteristika aktivity:	Účastníkov rozdelíme na malé skupinky – cca 3-4 osoby v skupine (ideál podľa počtu „komparzistov“). Skupiny chodia postupne k jednotlivým komunikačným situáciám a majú čo najlepšie komunikovať s danou osobou: a) víča, ktorému je na tábore smutno a chce ísť k mamke b) hysterická skautská mama, ktorej dieťa ide 1x na tábor a nevie, čo a ako mu zbalíť c) unudený ranger s mobilom, ktorý sa nechce zapájať do programu Najprv cca 10 minút riešia danú situáciu, potom nasleduje krátka reflexia (5min), čo by komunikovali lepšie, prípadne čo by povedali/ nepovedali. Daný „komparzista“ zhodnotí ich komunikačné zručnosti a dá im ešte nejaké tipy, čo zlepšiť.

Materiály k modulu

Piliere skautingu	
Charakteristika	https://docs.google.com/document/d/1vNvv75tUf-skzSSgyw-YA1ERz9yCij_uKkucKT1zw9Q/edit

Dospelý v skautingu - funkcie	
Charakteristika	<p>Vodca oddielu</p> <p>Koordinuje činnosť na oddielovej úrovni (napr. oddielovka raz za dva týždne, oddielová rada raz za dva týždne, výprava raz za mesiac, trojtýždňový tábor...), rozdeľuje prácu, motivuje svojich radcov, pripravuje program, pomáha pri stupňoch napredovania a získavania odboriek, dohliada na bezpečnosť</p> <hr/>
	<p>Zástupca, pomocník vodcu oddielu</p> <p>Pomáha pri vedení oddielu, oddielovej administratíve (registrácia, evidencia akcií), získavaniu stupňov a odboriek. Pripravuje si program a vedie dohodnuté akcie.</p> <hr/>
	<p>Vodca zboru</p> <p>Je štatutárom zboru a zastupuje ho navonok - pred miestnymi autoritami, firmami, verejnosťou, bankou ai. Koordinuje činnosť dospelých v zbore, iniciuje prijatie nových dospelých, stará sa o podporu oddielov a vodcov (materiálna a finančná stránka). Koordinuje prípravu a realizáciu plánu zboru.</p> <hr/>
	<p>Hospodár</p> <p>Stará sa o udržiavanie klubovne a materiálu svojho zboru. Inventarizuje materiál, zabezpečuje opravy a nákup nového materiálu. Koordinuje požičiavanie materiálu oddielom v zbore.</p> <hr/>
	<p>Tajomník</p> <p>Zbiera registráciu členov zboru, pomáha s administratívnou agendou (žiadosti, dotazníky, formuláre), píše zápisnice, archivuje dokumenty, píše výročnú správu.</p> <hr/>
	<p>Účtovník</p> <p>Priebežne vedie jednoduché účtovníctvo zboru. Pripravuje účtovné závierky. Pripravuje rozpočet zboru a kontroluje jeho dodržiavanie.</p>

	<hr/> <p>Fundraiser</p> <p>Získava financie, materiál a ďalšie nefinančné formy podpory od sponzorov, firiem, z grantov, od samosprávy, rodičov apod.</p> <hr/> <p>PR manažér</p> <p>Prípravuje propagačné materiály o zbore, akcie pre verejnosť, informuje rodičov, primátorov, poslancov, píše do miestnych novín ai.</p> <hr/> <p>Programový boss</p> <p>Koordinuje celozborové akcie, pomáha pri príprave a organizovaní väčších akcií a ich programu (lyžovačka, tábor, radcovský kurz ai.).</p> <hr/> <p>Pomáhač</p> <p>Podľa dohody (svojich časových možností) pomáha pri tábore, v klubovni, zboru, skautskej chate...</p>
--	--

Tabuľka - Ročný plán oddielu	
Charakteristika	https://docs.google.com/spreadsheets/d/1zY0vyED9z4supZ3qRuRbJmvHl9SeIaIZRqyXt54svzg/edit#gid=0

Nápady na aktivity počas modulu

Tieto aktivity môžeš použiť ako výplň programu medzi vzdelávacími blokmi tvojho modulu.

Vitaj!	
Cieľ aktivity	<p>Dramaturgický cieľ - spoznávanie a preladenie. Sociálny rozvoj.</p> <p>Cieľom úvodnej aktivity je zoznámenie účastníkov a spoznanie miesta/prostredia, kde modul organizujeme. Úvodný icebreaker.</p>
Charakteristika aktivity	Uvítacia aktivita v exteriéri, pri ktorej sa účastníci zoznámia navzájom a zároveň majú možnosť spoznania mesta/obce, kde sa modul realizuje.
Čas na prípravu	30 min.

Čas na hru	60 min.
Organizátori na hru	2
Počet hráčov	10 - 25
Materiál	1.) Balóny, mená účastníkov 2.) Fixky, tvrdý A5 papier pre každého účastníka, špagát 3.) metla, reproduktor
Realizácia hry	<p>Všetci účastníci dostali informáciu, kde a kedy sa stretnú a koľko ich má byť. Na danom mieste je obálka s úlohami (cca 5 úloh, ktoré plnia po ceste k známemu bodu v mieste konania).</p> <p>ÚLOHY (cca 20min):</p> <ul style="list-style-type: none"> - urobiť si spoločnú selfie (každý má v ruke nejaký predmet, bez ktorého by nešiel na akciu) - zistiť, kto má v skupine najmenšiu a najväčšiu veľkosť topánky - zapamätať si aspoň 3 mená ľudí, ktorých dnes vidím prvýkrát - vymeň si s niekým, koho meno si sa dnes dozvedel ruksak a prines ho až na miesto stretnutia - vypí aspoň 5 glgov vody <p>Na určenom mieste ich už čaká organizátor v tradičnom oblečení (kroj) a víta ich chlebom a soľou (aktivity ladené na ľudovú nôtu). Úvod, vysvetlenie, predstavenie (5min).</p> <p>1) 10min - Balóny, ktoré sa nachádzajú v okolí obsahujú dnu mená účastníkov. Úlohou každého účastníka je, aby našiel toho, koho meno má v balóne a tiež musí nájsť toho, kto má jeho vlastné meno vo svojom balóne. Aktivita prebieha tak, že sa účastníci navzájom zdravia skautským pozdravom a hovoria mená. Keď účastníci splnia úlohu, postaví sa bokom.</p> <p>2) 15min - Každý účastník dostane papier a vyberie si farbu fixy, s ktorou bude tvoriť. Každý má za úlohu na papier zobrazíť 1 vec/ symbol/ikonu, ktorá s ním súvisí. Pod obrázok napíše meno. Vďaka tomu si účastníci budú pamätať meno, ktoré si spája s nejakou vlastnosťou alebo príbehom. Napr. mám rada kávu, nakreslím koťoga a pod neho napíšem svoje meno. Následne každý prezentuje svoje dielo a vysvetlí ako sa s ním/jeho menom spája daný obrázok. Pre zapamätanie mien sa v mieste konania kurzu natiahne špagát, na ktorý sa pripnú výtvary s menami účastníkov a vďaka tomu si môžeme pripomínať mená účastníkov celý čas trvania kurzu.</p> <p>3) 10min - Účastníci tancujú na hudbu vo dvojiciach, organizátor tancuje s metlou, keď sa hudba zastaví, organizátor (ten, kto má metlu) ju pustí a hľadá si pár. Vždy sa účastníci navzájom predstavujú, keď spolu začnú tancovať. Ide o krátky icebreaker, pričom o trvaní rozhoduje organizátor.</p>

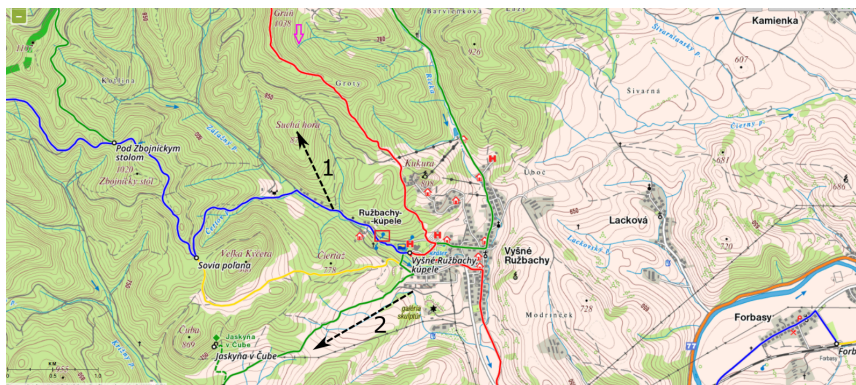
Hráš, hráme - spoznávame	
Cieľ aktivity	<p>Dramaturgický cieľ - bližšie spoznávanie medzi účastníkmi. Sociálny rozvoj.</p> <p>Cieľom aktivity je využiť priestor na spoznávanie sa, zdieľanie skautského pôsobenia a vzájomná inšpirácia.</p>

Charakteristika aktivity	Aktivita spájajúca spoznávanie a diskusiu, o rôznych skautských témach prepojená s neformálnym večerom a spoločenskými hrami.
Čas na prípravu	40 min.
Čas na hru	60 - 90 min.
Organizátori na hru	1
Počet hráčov	10 - 30
Materiál	v propozíčkách info účastníkom: priniesť si 1 vec, ktorá ma reprezentuje ale je veľmi špecifická a na prvý pohľad je ťažké určiť jej využitie, na mieste: spoločenské hry, papieriky s témami na diskusiu
Realizácia hry	<p>Spoznávací blok začneme zozbieraním predmetu, ktorý si účastníci mali doniesť. Predmety umiestníme do jednej krabičky/vrecka. Postupne každý účastník vytiahne jeden predmet a snaží sa určiť, komu patrí a aké má využitie (3 pokusy). Následne účastník, ktorému daný predmet patrí sa prihlási a vysvetlí využitie predmetu. Potom pokračuje a vytahuje ďalší predmet.</p> <p>Po tejto úvodnej zoznamovačke pokračuje pološtrukturovaný večer, kedy vyzveme účastníkov aby sa rozdelili do skupín ku stolom s rôznymi spoločenskými hrami. Na stoloch sú však pripravené aj kartičky s témami na rozhovor k spoločenskej hre. Každých 15 minút zaznie zvukový signál pre náhodné vytiahnutie kartičky s témou.</p> <p>Nápady na otázky k diskusii (kartičky):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ako začala moja skautská cesta? (ako som sa dostal ku skautingu a prečo som sa rozhodol ho skúsiť) 2. čo ma na skautingu najviac fascinuje? 3. pracoval si niekde ako dobrovoľník (mimo skautingu)? 4. keby si si mohol vybrať skautskú vekovú kategóriu - s ktorou by si najradšej pracoval/ v ktorej by si najradšej bol? 5. čo ty a táborenie - čo na ňom obľubuješ a čo naopak nemáš rád? 6. keby si si mal vybrať krajinu, v ktorej by si so svojim oddielom navštívil skautský tábor - aká by to bola?

Pirátsky poklad	
Cieľ aktivity	Dramaturgický cieľ. Pohybový rozvoj. Intelektuálny rozvoj. Cieľom aktivity je "rozhýbanie sa" medzi vzdelávacími blokmi a praktická ukážka odprednášaných informácií.
Charakteristika aktivity	Pohybová aktivita, v ktorej sa účastníci snažia nájsť pirátsky poklad. Aktivita je použitá zároveň ako príklad využitia skautskej metódy v skautskom programe (aktivita zaradená medzi vzdelávacie bloky - Výchovná metóda SLSK a Tvorba programu).
Čas na prípravu	90 min.
Čas na hru	60 - 90 min
Organizátori na hru	5
Počet hráčov	10 - 30

Materiál	kostýmy, krabicu s pokladom zamknutá na zámok , lopatka, mapa k pokladu, 4x mapa miesta s vyznačenými stanovištiami, pomôcky na jednotlivé stanovištia sú vypísané pri úlohách
Realizácia hry	<p><u>Vzdelávacie intro:</u> Pozveme účastníkov aby sa zapojili do aktivity a okrem rozhýbania sa a oddychu od vzdelávacích blokov si počas aktivity všimli využitie prvkov skautskej výchovnej metódy.</p> <p><u>Príbehové intro:</u> Pirátsky poklad: Legenda hovorí, že kedysi dávno, pirátsky kapitán ukryl svoj poklad v tomto kraji. Avšak jeho loď sa krátko na to stratila aj celou jeho posádkou. Zachránili sa len 4 námorníci z jeho posádky - každému z nich zanechal kapitán jednu vec, ktorá im mala pomôcť nájsť a získať poklad avšak ich chamtivosť ich rozdelila a ani jeden z nich sa nepodelil s ostatnými a poklad zostal skrytý až do dnešného dňa.</p> <p><u>Hra:</u> Účastníkov rozdelíme do 4 skupín, ich úlohou bude navštíviť pirátov a presvedčiť ich aby im odovzdali predmet, ktorý ich dovedie k pokladu.</p> <p>Aktivita prebieha v exteriéri, kde si určíme 4 stanovištia s pirátmi, kde sa snažia presvedčiť piráta aby im pomohol. Budú musieť splniť zároveň malú úlohu (pozn. autora: v našej aktivite sme zvolili úlohy zo skautskej praxe).</p> <p>Aby skupinky začínali rovnako, každá dostane na začiatku mini-mapku s vyznačeným bodom, to je stanovište, na ktorom začne. Odtiaľ im ďalšie miesto vyznačí pirát, u ktorého splnia úlohu. A postupne sa budú presúvať v presnom poradí. Každá skupinka na svojom poslednom stanovišti dostane jeden z predmetov, potrebných na získanie pokladu: 2 časti mapy, kľúč, lopatka.</p> <p><u>Úlohy na stanovištiach:</u></p> <p>Úloha 1 - viazanie Pomôcky: uzlovačka/lanko v dĺžke cca 2 m Všetci zo skupiny sa chytia uzlovačky jednou rukou. Ich úlohou je, aby uprostred uzlovačky vznikol uzol - nesmú na to použiť druhú ruku ani uzlovačku pustiť, iba to, že budú tou uzlovačkou preliezať.</p> <p>Úloha 2 - mapa Pomôcky: vytlačená mapa 4x, vytlačené otázky 4x Účastníci musia správne odpovedať na otázky k pripravenej mape.</p>

Otázky:

1. Kde by ste pri túre museli zvládnuť prudšie stúpanie - ak by ste išli po trase 1, alebo trase 2 (označené v mape prerušovanou čiarou)?
2. Koľko kostolov je na území na mape?
3. Akú vzdialenosť by ste museli prejsť z rázcestia Vyšné Ružbachy, kúpele ku rázcestiu Pod Zbojníckym stolom?
4. V akej nadmorskej výške pramení tok, označený ružovou šípkou v mape?
5. Čo reprezentuje symbol, označený červeným obdĺžnikom na mape pod nadpisom Ružbachy-kúpele?
6. Spája V. Ružbachy a Lackovú podľa mapy nejaká spevnená cesta?

Odpovede:

1. po trase 1
2. 2
3. 3 (sú to symboly s prázdnyim krúžkom) - Ružbachy, Lacková, Forbasy
4. ~5 kilometrov (môžu to zmerať podľa mierky, obe trasy - po žltej aj modrej - sú dĺžkovo cca rovnaké)
5. cca 930 m n. m.
6. prameň
7. áno

Úloha 3 - šifra

Pomôcky: 4x vytlačená šifra, vytlačené nápovedy (kľúče)

Pointa - rozlúštiť šifru (11. bod skautského zákona)

/.../-./-./-./-./-//

10 5

C4-A5-D1-D2-A5-C3-C5-C1-A1-E1-E4

Po okolí môžete rozmiestniť kľúče k šifrám, ak by nevedeli riešiť tieto šifry. Za malú úlohu (básnička, pesnička, vtip, 10 drepcov a pod.) ich odošleme, k nápovede.

A	--	J	----	S	...	1	-----
B	----	K	---	T	-	2	-----
C	----	L	----	U	---	3	-----
D	---	M	--	V	----	4	-----
E	.	N	--	W	---	5	-----
F	----	O	---	X	----	6	-----
G	---	P	----	Y	----	7	-----
H	----	Q	----	Z	----	8	-----
I	..	R	---	0	-----	9	-----

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

U	V	W	X	Y	Z
21	22	23	24	25	26

	1	2	3	4	5
A	A	B	C	D	E
B	F	G	H	I	J
C	K	L	M	N	O
D	P	R	S	T	U
E	V	W	X	Y	Z

Úloha 4 - batoh

Pomôcky: základné veci na zbalenie batoha, batoh

Pointa: správne zbalíť batoh v časovom limite. Môže sa tam pridať to, že veci budú rozložené po menšom území, najprv ich teda musia zohnať s tým, že vedia počet vecí, ktoré musia nájsť.

Finále

Po splnení úloh sa všetky skupinky stretnú na stanovenom mieste a odtiaľ sa spoločne vydajú podľa mapy (ktorú získali 2 skupinky) nájsť a vykopať a odomknúť poklad (získaná lopatka a kľúč).

Záver a zhodnotenie:

Na záver zblahoželáme účastníkom k splneniu úlohy a vedíme s nimi diskusiu:

Ako sa vám hrala táto hra? Čo sa vám páčilo/nepáčilo?

Naučili ste sa počas hry niečo nové? Zabavili ste sa?

Našli ste v tejto hre v praxi využité informácie z predošlých prednášok?

Aké prvky skautskej výchovnej metódy by ste v hre vedeli pomenovať?

	Pozn. autora: Po krátkej diskusii pozveme účastníkov na prednášku o Tvorbe programu, kde môžeme nadviazať na túto aktivitu teoreticky (symbolický rámec, realizácia aktivít, ...)
--	---

História skautingu	
Cieľ aktivity	Vzdelávací cieľ. Intelektuálny rozvoj. Kreativita a tvorivosť. Cieľom aktivity je opakovanie a prehĺbenie poznatkov o histórii skautingu.
Charakteristika aktivity	Tvorivá aktivita, pri ktorej si účastníci zopakujú História skautingu (z Nováčika), rozšíria poznatky o zaujímavé a pútavé udalosti a kreatívne stvária vybranú udalosť z histórie skautingu.
Čas na prípravu	30 min
Čas na hru	60 - 90 min
Organizátori na hru	1
Počet hráčov	10 - 30
Materiál	časová mapa udalostí (časová os + udalosti na kartičkách - 2 sady)
Realizácia hry	Aktivita pozostáva s dvoch častí: Skautská história- rekapitulácia a Hádej udalosť. V prvej časti aktivity si spoločne zopakujeme skautskú históriu. Pripravíme si časovú os od roku 1900 po súčasnosť a dôležité medzníky v skautskej histórii - slovenskej aj svetovej. Účastníci postupne priradujú k časovej osi udalosti (môžeme im ich rozdať náhodne alebo si môžu vyberať). Na záver si prejdeme časovú os a skontrolujeme správnosť údajov. V druhej časti aktivity sa účastníci rozdelia do skupín (minimálne 3 ľudia, maximálne 6) a vylosujú si udalosť z kartičiek (môžu aj viac udalostí). Za určený čas (napr. 20 minút) si pripraví pantomímy/scénky k vylosovaným udalostiam. Po uplynutí času, každá skupina zahrá svoju pantomímu/y a ostatné skupiny hádajú udalosť.

Skautský príbeh	
Cieľ aktivity	Výchovný a dramaturgický cieľ. Charakterový rozvoj. Motivácia. Skauting ako životný štýl - poukázanie na úlohu skautského dobrovoľníka.
Charakteristika aktivity	Motivačný workshop, v ktorom pracujeme s tromi úrovňami skautského príbehu: príbehy minulosti, skautský príbeh jednotlivca a príbeh, ktorý píšeme spoločne ako skautské hnutie. Aktivita poukazuje na dôležitosť skautského dobrovoľníka ako jednotlivca a motivuje účastníkov k využitiu novonadobudnutých informácií, skúseností a podnetov.
Čas na prípravu	60 min
Čas na hru	90 min
Organizátori na hru	3
Počet hráčov	3 - 30

Materiál	data projektor + notebook, flipchart s nakreslenou skautskou laliou, fixky
Realizácia hry	<p>Časť prvá - môj príbeh:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uvedenie - vysvetlíme účastníkom, že každého skautský príbeh sa niekde začal a niekam smeruje, 2. tri skautské príbehy - vyberieme troch organizátorov kurzu, ktorý predstúpi a vyrozprávajú svoj skautský príbeh. Je vhodné zvoliť skautov, ktorých príbeh sa líši: niekto kto skautoval od víťaťa/včielky, od skautského veku a niekoho, kto začal so skautingom v dospelosti. Rozprávanie sa snažíme voliť tak aby ukázalo rôzne cesty v skautingu a motivovalo účastníkov. Pozn. pri malom počte organizátorov možné nahráť tieto príbehy vopred s inými členmi jednotky (oddiel, zbor, oblasť), 3. môj príbeh - následne vyzveme účastníkov aby vytvorili trojice a navzájom si prerozprávajú svoje skautské príbehy (kde začali, čo všetko už zažili a aké majú plány do budúcnosti). <p>Časť druhá - ich príbeh:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uvedenie - vysvetlíme účastníkom, že sme súčasťou hnutia s bohatou minulosťou, ktorú tvoria inšpiratívne príbehy skautov, ktorí viedli mládež a bojovali za skautskú myšlienku a hodnoty v ľahších aj ťažších časoch (história zákazov skautingu na Slovensku, totalizmus, veznenie a trestanie skautských dobrovoľníkov), 2. videá - cez dataprojektor pustíme 2 videá: trailer na filmy Skauti bez lilie https://www.youtube.com/watch?v=fgEXu1xhPxA&t=35s a pieseň Lilie skautská (Taxmeni) https://www.youtube.com/watch?v=-ILHlYczJV8, 3. na záver tejto časti povzbudíme účastníkov, aby sa inšpirovali odvahou našich skautských bratov a sestier z minulosti a boli hrdí na to, že pokračujú v ich práci, <p>Časť tretia - náš príbeh:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uvedenie - hovoríme s účastníkmi o tom, že my všetci vytvárame skauting ako celé hnutie, že ako ich niekto pozval, formuje a vedie v skautingu tak aj oni ako jednotlivci vedú a formujú ľudí okolo seba 2. skautská lalia - vyzveme účastníkov aby na flipchart s laliu vpísali mená ľudí, ktorí pre nich v skautskom živote niečo znamenajú alebo ich ovplyvnili na skautskej ceste- Zároveň nech napíšu mená ľudí, ktorých vďaka skautingu majú možnosť formovať oni, 3. záver - na záver aktivity poukážeme na úlohu jednotlivca v skautskej organizácii, ktorá vedie k spoločnému vytváraniu skautingu (lalia s menami) <p>Pozn. autora: v tomto programovom bloku je potrebný osobný vklad každého organizátora - inšpirujte a motivujte svojím vlastným spôsobom!</p>

Kompendium vedomostí - kvíz	
Cieľ aktivity	Vzdelávací a dramaturgický cieľ. Opakovanie získaných vedomostí, kontrola a overenie kompetencií organizátorom.
Charakteristika aktivity	Kvízová aktivita zameraná na opakovanie a overenie vedomostí účastníkov z odprednášaných tém. Forma zábavno - vedomostnej súťaže (Milionár, Dobré vedieť, ...).
Čas na prípravu	90 min

Čas na hru	60 min
Organizátori na hru	3 - 5
Počet hráčov	5 - 30
Materiál	dataprojektor + notebook, kahoot kvíz s otázkami k vzdelávacím blokom, prístup k internetu pre účastníkov, občerstvenie, materiál na prípravu prostredia (napr. štýl čajovne: sviečky, svetielka, čaje, občerstvenie, vankúše, deky alebo štýl televízneho štúdia - obrazovka, stoličky, nápisy a bannery)
Realizácia hry	<p>Moderátor privíta hostí kvízu/televíznej súťaže vo "veľkom štýle" a vytvorí súťažnú atmosféru. Môžeme v úvode predstaviť aj súťažné ceny.</p> <p>Následne vyriešime technické záležitosti - pripojenie k internetu a vysvetlenie používania platformy, v ktorej sa súťaž uskutoční (v našom prípade Kahoot).</p> <p>Následne prebiehajú kvízové kolá - otázky zostavené z tém odprednášaných vzdelávacích blokov. Nezabudnite na prestávky počas súťaže a občerstvenie hráčov.</p> <p>Na záver vyhlásime víťaza a odovzdáme výherné ceny.</p> <p><u>Pozn. autora: tento blok slúži na overenie kompetencií a kontrolu získaných vedomostí, platforma Kahoot ponúka individuálne nahliadnutie do odpovedí účastníkov kvízu.</u></p>

Realizácia modulu

Pre najlepšie výsledky odporúčame dbať na starostlivú prípravu modulu podľa tejto príručky, aby realizácia na mieste prebehla hladko.

Táto kapitola obsahuje niekoľko rád ako dosiahnuť čo najlepšie výsledky počas realizácie modulu.

- **Počet prednášajúcich** - Uisti sa, že máš v tíme dostatok prednášateľov, neodporúčame prednášať každý vzdelávací blok jednou osobou. Prednášanie je náročná činnosť, preto dbaj na dostatok oddychu a času na prípravu prednášajúcich. Striedanie prednášajúcich zároveň pozitívne vplýva na pozornosť účastníkov. Podmienky, kto môže prednášať na module, sú spomenuté v časti Organizátori modulu na začiatku tejto príručky.
- **Práca s energiou účastníkov** - počas modulu si všímaj energiu účastníkov, či nie sú unavení, či nepotrebujú spomaliť alebo naopak nejaký energizer. Aj pri prednáškach je niekedy lepšie dať energizer naplánovaný na stred prednášky na začiatok. Pracuj s krivkami výkonnosti, ale neriad' sa nimi, ak sa nezhodujú s energiou účastníkov modulu.
- **Práca s miestom** - Ak je to možné, odporúčame mať každý vzdelávací blok na inom mieste. Vedomosti a zručnosti nadobudnuté počas vzdelávacieho bloku sa prepájajú s miestom a účastník si ich tak lepšie zapamätá. Striedanie miest taktiež pozitívne ovplyvňuje pozornosť účastníkov.
- **Fyziologické potreby** - Aj pri najlepšej prednáške môže pozornosť účastníkov klesať, ak nie je postarané o ich základné fyziologické potreby. Pamätaj preto na dostatok kvalitného jedla a dostatok spánku.
- **Dávkovanie informácií** - Modul môže účastníkom naraz poskytnúť veľké množstvo informácií, preto môžeš zvážiť ich postupné dávkovanie. Napríklad pred modulom poslať handout na preštudovanie, rozdeliť modul na viacero častí alebo po module rozosielať doplňujúce info účastníkom.
- **Hodnotenie** - Skús počas alebo po module nájsť čas na hodnotenie modulu ako celku, obsahu, vzdelávacích blokov, prednášateľov...
- **Overovanie kompetencií** - Dbaj na dostatočné a kvalitné overenie nadobudnutých kompetencií. Účastníci musia nadobudnúť všetky kompetencie pre úspešné absolvovanie tohto modulu.
- **Prezenčná listina** - vzdelávací modul je akcia ako každá iná, nezabudni na vypísanie prezenčnej listiny.
- **Certifikát** - nezabudni úspešným absolventom modulu odovzdať na konci certifikát k modulu. Viac o tom ako certifikát vyzerá a ako ho vypísať nájdeš nižšie v časti Záver.

Záver

Povinnosti organizátora nekončia úspešným ukončením vzdelávacej akcie, je tu ešte pár vecí, na ktoré treba myslieť.

Certifikát

Šablónu certifikátu nájdeš na tomto linku: <https://tinyurl.com/modul-certifikat>.

Vytvor si kópiu tohto certifikátu na svoj disk a uprav si ho tak ako budeš potrebovať. V hornom rohu certifikátu nájdeš skratku, resp. evidenčné číslo certifikátu.

E.č. je vo forme M-(skratka modulu) (skratka oblasti) (číslo certifikátu)/(rok).

Teda napríklad certifikát pre prvého účastníka modulu Základy skautingu organizovanom v roku 2023 v Podtatranskej skautskej oblasti bude mať e.č: **M-ZS PSO 01/2023**, pre druhého účastníka **M-ZS PSO 02/2023**, pre tretieho **M-ZS PSO 03/2023** atď.

Informuj sa u vášho oblastného inštruktora či sa náhodou vo vašej oblasti už tento modul neorganizoval tohto roku. Ak áno, zisti od ktorého čísla môžeš vydávať certifikáty pri tomto module.

Skratka tohto modulu je: **ZS**

Administratíva a komunikácia s RpV

- **Nahlasovanie modulu** - do 30 dní od ukončenia modulu zaeviduj v systéme Tee-Pee podujatie a informuj krátkou správou o úspešnom uskutočnení modulu (dátum, počet účastníkov, meno organizátora, jednotka...) Radu pre vzdelávanie na mailovej adrese vzdelavanie@skauting.sk.
- **Dodatočná spätná väzba** - požiadaj účastníkov o dodatočnú spätnú väzbu po tomto module. Táto spätná väzba ti môže pomôcť zlepšiť sa v prednášaní a organizovaní vzdelávacích podujatí a takisto pomôže vývoju a zvelaďovaní tohto modulu.
- **Pripomienky k zlepšeniu modulu** - či už od účastníkov alebo od organizátorov, pripomienky ako zlepšiť modul sú vždy vítané. Pripomienky môžeš poslať tajomníkovi RpV alebo priamo autorovi tohto modulu, ktorého kontakt nájdeš nižšie.
- **Vlastné návrhy** - ak si počas modulu nešiel podľa presne pripravených materiálov, ale vytváral si si vlastné materiály, budeme radi, ak sa o svoje materiály podeliš a pošleš ich opäť tajomníkovi RpV alebo autorovi modulu. Takýmto spôsobom môžeš tento modul obohatiť pre ďalších vodcov, ktorí ho budú organizovať.

Zdroje

JANOŠÍKOVÁ, J., KNAPÍK, P. a kol. 2017. Slovenský skauting, Bratislava: Vzdelávanie v Slovenskom skautingu. ISBN 978-80-89776-11-5.

PEŠEK, Tomáš – ŠKRABSKÝ, Tibor. 2019. Šlabikár neformálneho vzdelávania. Bratislava: YouthWatch. 192 s. ISBN 978-80-973031-2-9.

Vzdelávacie materiály SLSK: Vodcovský handout, Líderský handout, Manuál pre organizátorov radcovských kurzov

Kontakty

Tajomník RpV - vzdelavanie@skauting.sk

Autor modulu: Veronika Slobodníková - nikaslobo@gmail.com

Spolupracovali: Annamária Bežillová, Natália Abtová, Zuzana Adamjaková, Olga Belova, Adam Urban, Jakub Dzurňák.

Doslov autora tejto príručky

Milý organizátor/i modulu Základy skautingu,

dobrý a kvalitný skautský program tvoria vzdelaní a motivovaní skautskí dobrovoľníci. Mnohí z nás sa venujú Skautingu aj keď už dávno vymenili šatku so žltým lemom za červenú či modrú - rozhodli sme sa vrátiť skautingu to, čo nám dal. Môj veľký obdiv ale patrí aj tým dobrovoľníkom, ktorí sa rozhodli vstúpiť do neznámych vôd skautingu neskôr - v dospelom veku. Práve títo ľudia vedia v mnohom pomôcť a priniesť čerstvý vietor do fungovania oddielu. Mali by sme im teda poskytnúť možnosť rásť a postupne sa ponoriť do skautského sveta. Príručka, ktorú držíte v ruke by mala byť prvým stupienkom vo vzdelávaní našich dospelých nováčikov. Táto príručka vám poskytuje návod ako si s nimi prejsť základné témy, ktoré im umožnia lepšie sa realizovať na oddielovej či zborovej úrovni a vytvárať spolu s ostatnými dobrovoľníkmi zmysluplný program pre deti a mládež.

Na záver by som sa chcela poďakovať skautským priateľom, ktorí pomáhali tvoriť tento modul svojimi radami, organizáciou skúšobného kurzu - modulu v Podtatranskej skautskej oblasti, korektúrou a konzultáciami jednotlivých častí.

sestra Nika

Handout

Tento handout obsahuje úplný obsah celého modulu, všetko, čo je prednášané počas vzdelávacích blokov, nájdeš tu. Handout slúži ako materiál pre účastníkov a zároveň ako materiál pre prednášajúceho.

Úvod do skautingu

Slovenský skauting je dobrovoľná, nezávislá, nepolitická, nezisková, výchovná organizácia mladých ľudí, prístupná všetkým bez rozdielu pôvodu, národnosti, rasy alebo náboženstva, ktorí chcú žiť a konať v súlade s cieľom, princípmi a metódou stanovenými zakladateľom hnutia Róbertom Baden-Powellom (Stanovy SLSK).

Štruktúra Slovenského skautingu

Družina je skupinou detí alebo mladých ľudí s optimálnym počtom 6 – 8 členov. Družinu vedie radca družiny, ktorý je spravidla rovesníkom, resp. mierne starším rovesníkom ostatných členov družiny. Každá družina musí byť začlenená pod oddielom s dospelým vodcom.

Oddiel je spoločenstvo detí, mladých ľudí a dospelých, vedené dospelým vodcom (vedúcim) s počtom minimálne 10 členov, optimálne 24 -32 členov. Spoločenstvá s nižším ako minimálnym počtom členov musia byť súčasťou niektorého oddielu. Oddiel je základnou výchovnou jednotkou Slovenského skautingu (SLSK). Oddiel nemá právnu subjektivitu. Činnosť oddielu koordinuje oddielová rada, ktorú tvorí vodca (vedúci) oddielu, zástupcovia vodcu (vedúceho), radcovia družín a zástupcovia radcov.

Zbor je dobrovoľné združenie 2 a viacerých oddielov, s celkovým počtom minimálne 20 členov. Zbor je základnou administratívno- organizačnou jednotkou, spravidla s právnou subjektivitou. Štatutárom zboru je zborový vodca. Poslaním zboru je vytvárať priaznivé priestorové, finančné, materiálne a personálne podmienky na to, aby v rámci zboru fungovali kvalitné oddiely vlčat, včielok, skautov, skautiek, roverov a roveriek. Skautský zbor je začlenený v skautskej oblasti. Zborová schôdza je vrcholným orgánom zboru, ktorý rozhoduje o zásadných otázkach fungovania zboru. Stretáva sa minimálne 1-krát za tri roky.

Zborová rada koordinuje činnosť zboru medzi zborovými schôdzami. Funkčné obdobie zborovej rady je 3 roky. Zloženie zborovej rady: a) zborový vodca – štatutár zboru, b) ekonóm zboru, c) vodcovia (vedúci) oddielov, d) ďalší členovia zborovej rady, ktorých počet

a funkciu určí zborová schôdza. Skautská oblasť je administratívno – organizačnou jednotkou Slovenského skautingu (SLSK).

Oblasť má právnu subjektivitu. O územnej pôsobnosti oblasti rozhoduje Náčelníctvo SLSK. Teritórium skautskej oblasti nemusí byť totožné so štátnym alebo samosprávnym územným celkom. Oblasť je združením minimálne piatich zborov, vo výnimočnom prípade aj samostatných oddielov v určenom regióne. Najvyšším orgánom skautskej oblasti je oblastné zhromaždenie, ktoré rozhoduje o zásadných otázkach fungovania oblasti. Zvoláva sa minimálne raz za tri roky. Výkonným orgánom oblasti je oblastná rada. Činovníci rady sú volení delegátmi na oblastnom zhromaždení. Skladá sa z: a) vodcu oblasti, b) oblastného inštruktora, c) oblastného hospodára, d) oblastného rozvojára, e) ďalších členov oblastnej rady. Oblastný vodca vymenuje a odvoláva zo zvolených členov oblastnej rady zástupcu oblastného vodcu. Počet a funkcie členov schvaľuje oblastné zhromaždenie - minimálny počet členov oblastnej rady je 5.

Náčelníctvo Slovenského skautingu

Náčelníctvo riadi organizáciu Slovenský skauting medzi 2 skautskými snemami. Usmerňuje ju, zastupuje pred inými subjektami, schvaľuje predpisy, dokumenty a Organizačný poriadok. Náčelníctvo tvorí od Skautského snemu 2020 9 členov, ktorí sú volení na skautskom sneme a pracujú na dobrovoľníckej báze (sú neplatení). Náčelníctvo menuje a odvoláva riaditeľa Ústredia SLSK.

Zloženie náčelníctva:

- náčelník,
- predseda Hospodárskej rady,
- predseda Rady pre vzdelávanie,
- predseda Programovej rady,
- predseda Rady pre rozvoj,
- predseda Rady pre komunikáciu,
- predseda Duchovnej rady,
- predseda Zahraničnej rady,
- člen pre transformáciu.

Ústredie Slovenského skautingu

Ústredie Slovenského skautingu (SLSK) je výkonný orgán Slovenského skautingu zriadený Náčelníctvom SLSK na pomoc pri zabezpečovaní činnosti SLSK – získavanie peňazí, vydávanie skautských časopisov, príručiek a pod. Ľudia, ktorí pracujú na ústredí sú zamestnanci a skauting je pre nich platenou prácou. Okrem zamestnancov na ústredí

pomáhajú aj dobrovoľníci. Rozhodnutia, ktoré príjmu volení členovia náčelníctva počas víkendových zasadnutí, následne realizujú pracovníci ústredia.

Rady Slovenského skautingu

Stále rady pri náčelníctve sú: Programová rada, Rada pre vzdelávanie, Duchovná rada, Zahraničná rada, Rada pre komunikáciu, Rada pre rozvoj, Revízna rada, Zmierovacia rada, Hlavný kapitanát vodných skautov.

Ak by si sa chcel ako dobrovoľník stať členom niektorej z rád a svojimi nápadmi pomáhať v jej činnosti (okrem Revíznej a Zmierovacej, kde sú členovia volení na Sneme), môžeš sa ozvať jej predsedovi/ tajomníkovi. Kontakty nájdeš na www.skauting.sk/skauti/rady.

Možnosti zapojenia nového dobrovoľníka:

- oddielová úroveň: zástupca radcu, radca družiny, člen oddielovej rady (financie, administratíva, program, kuchyňa, ...),
- zborová úroveň: program (pomoc s organizáciou akcií, výletov, tábora), ekonóm, hospodár, ...
- oblastná úroveň: oslovenie oblasti - podľa potrieb,
- národná úroveň -možnosť dobrovoľníctvo v radoch v budúcnosti (treba nabrat skúsenosti a plánovať si svoju dobrovoľnícku cestu 😊).

Stanovy Slovenského skautingu predstavujú v prenesenom zmysle slova "ústavu" Slovenského skautingu. Stanovy sú východiskom pre tvorbu organizačného poriadku Slovenského skautingu. Stanovy Slovenského skautingu spadajú pod schvaľovací proces WOSM, WAGGGS a Ministerstva vnútra SR, ktoré schvaľuje stanovy všetkých občianskych združení pôsobiacich na území Slovenskej republiky. Súčasťou je napríklad Skautský sľub, Skautský zákon, definícia organizácie a podobne. Stanovy je možné si pozrieť a stiahnuť na www.skauting.sk/ustredie/dokumenty/

Organizačný poriadok rozširuje a špecifikuje stanovy Slovenského skautingu. Návrhy zmien OP schvaľuje Náčelníctvo SLSK. Návrhy na zmeny v OP vypracovávajú zväčša jednotlivé rady prípadne špeciálne zriadené komisie. Organizačný poriadok je možné si pozrieť a stiahnuť na www.skauting.sk/ustredie/dokumenty/

Zdroj: *Učebnica DK, handout LRŠ Stromorast, Vzdelávacie materiály SLSK.*

Piliere skautingu

Piliere skautingu (skautského hnutia) a ich význam

Piliere skautingu by sme mohli nazvať tiež ako „myšlienkové základy“ skautingu: na ich základe stojí skauting. Ak by došlo k zásadnej zmene pilierov, už by to nebol skauting. To ale neznamená, že nedochádza k ich priebežnej revízii, ktorá je moderovaná svetovou skautskou organizáciou WOSM. Naposledy tak došlo k pridaniu prvku k doterajším siedmim častiam výchovnej metódy. Podstatu pilierov (aj ich znenie) sformuloval zakladateľ skautingu Robert Baden-Powell. Aké bolo ich znenie pred viac ako sto rokmi si môžete prečítať v jeho knihe Skauting pre chlapcov .

Piliere sú tri: poslanie, princípy a výchovná metóda. Všetky tri piliere máme definované v Stanovách SLSK.

Poslanie

Oficiálne (a jediné platné) znenie:

Poslaním SLSK je pomôcť mladým ľuďom dosiahnuť ich plný charakterový, citový, telesný, intelektuálny, sociálny a duchovný rozvoj ako jednotlivcov, tak aj zodpovedných občanov a aktívnych členov miestnych, národných a medzinárodných spoločenstiev.

Slovenský skauting je súčasťou svetového skautského hnutia. Ako taký ho charakterizuje, že jeho členovia sú členmi dobrovoľne. Otvorené je všetkým bez rozdielu pohlavia, pôvodu, národnosti, rasy alebo náboženstva. Je to výchovné hnutie, čo je aj podstata poslania: všestranný rozvoj osobnosti a pozitívny vplyv členov na ich okolie. Výchova ale nie je len o pôsobení hnutia na jednotlivcov: v rámci skautingu, prostredníctvom rôznych prvkov, ako sú napríklad odborky, stupne napredovania, ale aj diskusie, rozvíjanie zručností, sebereflexia vedú členov k tomu, aby aj sami kládli veľký dôraz na vlastné napredovanie = „sebavýchovu“. Dôležité je tiež spomenúť, že by sme ako lídri mali podporovať našich členov k tomu, aby cesty sebarealizácie hľadali aj mimo skautingu (záľuby, krúžky, občiansky aktivizmus, pomoc v komunite...).

Princípy

Všetko, čo v skautingu robíme, robíme so zreteľom na princípy, teda keď smerujeme k napĺňaniu poslania využívaním výchovnej metódy, konáme tak s ohľadom na princípy. Tie sa tak odrážajú nielen do skautskej činnosti, ale aj nášho každodenného života. Predstavujú hodnoty, ktoré sú nám skautom vlastné.

Princípy sú tri:

- povinnosť voči Bohu,
- povinnosť voči iným,
- povinnosť voči sebe.

Princípy sú vyjadrené v sľube, zákone a v dennom príkaze dobrého skutku.

Používame slovo „povinnosť“, i keď v prvom rade sa za to, že sa nimi riadime, zodpovedáme sami sebe.

Povinnosť voči Bohu

Povinnosť voči Bohu je cesta nachádzania vernosti k vyšším hodnotám: takým, ktoré nás ako ľudské bytosti prevyšujú – prevyšujú materiálny svet. Táto „cesta“ môže viesť napr. prostredníctvom prihláseniu sa ku konkrétnemu náboženstvu (kresťanstvo, islam, judaizmus, budhizmus...), ale nie je to podmienkou: duchovné hodnoty možno nachádzať aj mimo praktizovania určitého náboženstva. Ak sa niekto nehľási k vierovyznaniu, ktorého základom je viera v Boha, ešte neznamená, že má tento princíp odmietnuť. Slovo „Boh“ v princípe (ako aj v sľube) je symbolom pre jednotlivé hodnoty: pravda, bratsko-sesterská láska, pomoc blíznym, pokora, tolerancia, sloboda... Povinnosť voči Bohu neznamená nutne len povinnosť voči „kresťanskému“ Bohu. Znamená to povinnosť voči všetkým hodnotám, ktoré pre mňa tento symbol znázorňuje. Tento princíp napĺňame tak, že sa nad danými hodnotami zamýšľame, uvedomujeme si ich dôležitosť pre náš život, premietame ich do svojho zmýšľania a konania. Vytvárame si svoj vlastný hodnotový rebríček.

Povinnosť voči iným

Je to povinnosť voči svojmu okoliu, svojim blízkym, ale aj voči krajine (vernosť svojej krajine), prírode. Skrýva sa v nej ako snaha o porozumenie druhých, tak aj spolupráca s nimi, účasť na rozvoji spoločnosti smerom k humanite a vzájomnému rešpektu (heslo WOSM je „Creating a Better World“). Ako prirodzene „žiť“ touto povinnosťou? Majme otvorenú myseľ, budme tolerantní, rešpektujeme odlišnosť (postojov, názorov...) a snažme sa jej porozumieť. Budme plnohodnotnými členmi spoločnosti, využívajme svoje práva, realizujme projekty na zlepšenie okolia. Vedome a aktívne sa usilujeme o mier a vzájomné porozumenie a k tomu vedme aj našich členov. Okrem týchto výziev sú tu aj také situácie, kedy je povinnosť voči druhým „tu a teraz“. Je to hrdinský čin, záchrana života, pomoc druhým, ochrana obetí pred nepravosťou...

Povinnosť voči sebe

Podobne ako predchádzajúce povinnosti, aj v povinnosti voči sebe sa toho skrýva viac, ako sa môže na prvý pohľad zdať. Je to zodpovednosť za svoj vlastný rozvoj osobnosti: nadobúdanie nových skúseností, formovanie postojov a vytváranie vlastných rebríčkov hodnôt, vzdelávanie sa, nové zážitky, práca so svojimi silnými aj slabými stránkami. Ak

totiž chceme rozvíjať druhých, musíme v prvom rade rozvíjať seba. Okrem rozvoja je pod touto povinnosťou schovaný aj vzťah k sebe samému: dbám na svoje zdravie (fyzické i psychické), verím si a akceptujem sa taký, aký som.

Výchovná metóda

Metóda (všeobecne) je „cieľavedomý a systematický spôsob dosiahnutia konkrétneho cieľa“. V kontexte skautingu je týmto cieľom práve poslanie (jeden z pilierov). Výchovná metóda je teda spôsob, ako zabezpečíme, aby sme svojou činnosťou smerovali k napĺňaniu poslania Slovenského skautingu. Výchovná metóda sa skladá z niekoľkých častí (prvkov), ktoré sú rovnocenné, navzájom prepojené a sú to práve ony, ktorých aplikácia a vzájomné kombinovanie robí „skauting skautingom“.

Metódu a jej časti navrhol už Baden-Powell a jej viac ako 100-ročné fungovanie je dôkazom aj jej pozitívneho vplyvu na deti a mládež. Výchovná metóda má 8 častí (prvkov).

Zdroj: *Vzdelávacie materiály SLSK.*

Výchovná metóda SLSK

Metóda (všeobecne) je „cielavedomý a systematický spôsob dosiahnutia konkrétneho cieľa“. V kontexte skautingu je týmto cieľom práve poslanie (jeden z pilierov). Výchovná metóda je teda spôsob, ako zabezpečíme, aby sme svojou činnosťou smerovali k napĺňaniu poslania Slovenského skautingu. Výchovná metóda sa skladá z niekoľkých častí (prvkov), ktoré sú rovnocenné, navzájom prepojené a sú to práve ony, ktorých aplikácia a vzájomné kombinovanie robí „skauting skautingom“.

Metódu a jej časti navrhol už Baden-Powell a jej viac ako 100-ročné fungovanie je dôkazom aj jej pozitívneho vplyvu na deti a mládež.

Výchovná metóda má 8 častí (prvkov):

- sľub a zákon,
- učenie sa činnosťou,
- družinový systém,
- život v prírode,
- symbolický rámec,
- osobné napredovanie,
- podpora od dospelých,
- zapojenie komunity.

Nie vždy pri každej našej činnosti sú prítomné všetky prvky (napr. pri oddielovej návšteve galérie budete život v prírode menej používať), ale našou snahou je nájsť v rovnováhu v jej aplikovaní ako celku. To, ako jednotlivé prvky metódy aplikujeme do praxe, úzko súvisí aj s charakteristikou vekovej kategórie, s ktorou pracujeme. Prvky výchovnej metódy sú vzájomne previazané, jeden dopĺňa druhý.

Sľub a zákon

Skautský zákon je v podstate modifikovaný zákon rytierov, keďže my – skauti by sme mali byť rytiermi dnešnej doby. Zákon obsahuje myšlienky, ktoré by mali byť vlastné všetkým ľuďom, nielen skautom či rytierom. Kto podľa nich žije, je vyrovnanou osobnosťou, oporou svojmu okoliu, ale aj duchovne bohatým človekom, ktorý vidí v živote zmysel. Pri sľube sa mladý človek osobne zaväzuje dobrovoľne dodržiavať kódex skautských princípov spísaných v skautskom zákone.

Skautský zákon

1. Na skautovu česť sa dá spoľahnúť.
2. Skaut je verný a oddaný.
3. Skaut je osožný a pomáha iným.
4. Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta.
5. Skaut je zdvorilý.
6. Skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov.
7. Skaut je poslušný voči rodičom, predstaveným a vodcom.
8. Skaut je veselej mysle a rozvážny.
9. Skaut je sporivý a hospodárny.
10. Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch.

Skautský sľub

Sľubujem na svoju česť, že sa vynasnažím zo všetkých síl

- plniť si povinnosti voči Bohu a svojej vlasti,
- pomáhať v každom čase svojim bližným,
- dodržiavať skautský zákon!

Zložením sľubu vstupuješ do celosvetového spoločenstva skautov a skautiek a berieš na seba neľahký záväzok, ktorý ťa bude sprevádzať po celý život (pretože tento sľub ťa nezaväzuje len, keď si na skautskej akcii, ale vždy a všade), a že vedenie oddielu od Teba s dôverou očakáva, že budeš dobrým príkladom pre všetkých ostatných členov

Učenie sa činnosťou

Uprednostňujeme činnosť, prax a aktivity pred nudným teoretizovaním.

Družinový systém

V družinovom systéme si 6 – 10 členné partie samé organizujú veľkú časť programu a podnikajú aktivity. Každý člen v tíme má svoju úlohu. Družinu vedie radca, ktorý je väčšinou starší kamarát s prirodzenou autoritou.

Každá veková kategória má svoje špecifiká, základné info o každej z nich nájdeš na stránke skauting.sk [Vekové kategórie - Slovenský skauting](#).

Život v prírode, skautská prax

Väčšinu našich aktivít organizujeme v prírode – výpravy, expedície, tábory, ochranárske akcie.

Podpora od dospelých

Dospelý vodca nie je armádny generál ani riaditeľ firmy, neprikazuje, nevydáva повely. Jeho úlohou je povzbudzovať tvorbu nápadov, iniciatívu a rozhodovanie. Pomáha mladému človeku, aby sám objavoval cestu svojho osobného rastu a vyberal si ten správny smer.

Symbolický rámec

Každá veková skupina využíva pôsobivé symboly, legendy, príklady, postavy a názvy prispôbené predstavivosti daného veku. Napríklad pre najmladších je to rozprávková postava Maugliho a svet Knihy džunglí, 11 – 15 roční skauti a skautky majú ako vzor rôznych objaviteľov nových území. Symbolickým rámcom roverov je putovanie, cesta. Je ako cukrík, ktorého obal je pre decká príťažlivý, no vo vnútri sa ukrývajú všetky zručnosti, schopnosti a hodnoty, ktoré sa ich snažíme naučiť.

Osobné napredovanie

Mladý človek sa zapája do vlastného rozvoja. Za úspešné splnenie rôznych úloh a cieľov získava nášivky, ktoré si môže prišit' na svoju skautskú košelu. Postupne prechádza jednotlivými stupňami, ktoré sú mílnikmi jeho osobného rozvoja.

Zapojenie komunity

Nie sme iba skauti. Každý z nás je súčasťou aj ďalšej komunity, či už školy, na ktorých študujeme alebo organizácií, v ktorých pracujeme, športových klubov, umeleckých kruhov. Tento bod hovorí, že si máme aktívne uvedomiť záväzok a zodpovednosť voči nim aj voči širšiemu svetu. V zmysle motto svetovej skautskej organizácie WOSM "Creating a better world" (Vytvorenie lepšieho sveta).

Sľub a zákon	<p>Sľub a zákon sa postupne stávajú našou prirodzenou súčasťou, sú niečo ako „sprievodca“ pre nás toho, o aké správanie sa máme usilovať (v sľube je „vynasnažím sa“). Úzko súvisia aj s princípmi = princípy môžeme v jednotlivých bodoch zákona (i sľubu) identifikovať. Zákon je formulovaný pozitívne, teda nie ako príkaz „skaut/skautka musí“, ale ako niečo, čo je nám prirodzené, teda „je“: skaut/skautka je... Sľub ako záväzok je prostriedok, prostredníctvom ktorého dávame najavo, že sa stotožňujeme s princípmi a skautským zákonom a rozhodli sme sa ním riadiť vo svojom živote a pomáhať vytvoriť zo sveta opäť o niečo lepšie miesto.</p> <p>Jeho platné znenie je:</p> <p>Sľubujem na svoju česť, že sa vynasnažím zo všetkých síl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plniť si povinnosť voči Bohu a svojej vlasti, - pomáhať v každom čase svojim blízkym, - dodržiavať skautský zákon.
V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • správanie sa (v každodenných situáciách) v duchu skautského sľubu a zákona • viesť príkladom a zároveň predstaviť našim členom ľudí - vzory hodné nasledovania (a nemusia to byť nutne len skauti) • prvky výchovného programu, ktoré priamo pracujú s témou sľubu a jednotlivými bodmi skautského zákona (Nováčik, Uzol dobrého skutku, Ochranca prírody, Modrý život, Rytierske stužky, rôzne diskusie...) • predstavenie nováčikom skautský zákon a príprava členov na zloženie skautského sľubu (rituál skladania sľubu by mal byť jedným z našich najsilnejších momentov v skautingu)
Učenie sa činnosťou	<p>Prvok učenie sa činnosťou vychádza z predpokladu, že človek sa najlepšie naučí to, čo si sám vyskúša, zažije, ale aj precíti. To sa v skautingu deje prostredníctvom aktivít, hier, počas ktorých si deti ani neuvedomujú, že sa tým učia nové vedomosti, nadobúdajú nové zručnosti. Prostredie skautingu ponúka deťom a mládeži šancu objavovať, experimentovať, robiť chyby a zo svojich chýb sa aj učiť. Dôležitým faktorom pre učenie sa činnosťou je zámer konkrétnej činnosti.</p>

V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • stupne napredovania formou aktivít, hier; odborky a výzvy • nechať deti, aby sa aktívne zapájali aj do príprav programu • vytvárať bezpečný priestor, v ktorom sa deti neboja robiť chyby a následne ich nechať sa z týchto chýb učiť • viesť deti k samostatnosti – nechať ich zložiť poličku, postaviť stan, uvariť polievku apod.
Družinový systém	<p>Družina (zvyčajne 6 – 8 členov) je základnou jednotkou oddielu. Družinový systém je postavený teda na princípe družín (ako malých „tímov“). Vychádza z prirodzenej potreby detí združovať sa. Družina má byť partia kamarátov = každý člen je dôležitým článkom a všetci sa majú v družine cítiť dobre. Družinový systém pomáha v deťoch rozvíjať samostatnosť a zároveň spolupatričnosť, spoluprácu (participáciu na dosiahnutí spoločných cieľov, schopnosť empatie. Vnútorne fungovanie družiny by malo stáť tiež na demokratickom princípe a zároveň na princípe, že každý hlas a názor je dôležitý a hodný vypočutia a zváženia. Tak sa i v družinách môže pestovať pozitívny vzťah k demokracii.</p> <p>Niekedy sa stane, že oddiely z rôznych dôvodov (málo členov, nedostatok radcov, príliš veľké vekové rozdiely...) fungujú v rámci pravidelnej činnosti ako oddiel, nie ako družiny. Je to „záchranné koleso“ v prípadoch, kedy nie je možné aplikovať družinový systém. Tiež sa môžete stretnúť s prípadmi (najčastejšie pri vlčiackych/včielkárskych oddieloch), že fungujú kombinovane – družinovky majú viaceré družiny v tom istom čase a niektoré aktivity robia spoločne, ale napr. stupne napredovania robia samostatne po družinkách.</p>
V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • dávať družinám dostatočný priestor na činnosť – družinovky, družinové výlety, medzidružinové súťaže • iniciovať a podporovať družinové tradície a rituály, družinové funkcie • podporovať radcov, motivovať ich a odporúčať im rôzne kurzy, podujatia (oblastné, národné, medzinárodné) • vytvoriť v oddiele radcovskú družinu a podporovať vzájomnú spoluprácu radcov (vzájomná inšpirácia, budovanie vzťahov medzi družinami)
Život v prírode	<p>Príroda je pre nás zdroj inšpirácie, výchovným prostriedkom a zároveň niečím, čo máme chrániť. Nie je len kulisou v programe. Dokáže nás naučiť vystúpiť zo zóny komfortu, vedie nás k skromnosti a pokore. Je tým najprirodzenejším prostredím pre všestranný rozvoj a aplikovanie výchovnej metódy.</p>
V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • realizovať skautský program v prírode tak často, ako sa len dá • zapojiť do programu silné zážitky spojené s vnímaním prírody a spoznávať prírodu všetkými zmyslami: pozorovanie východu/západu slnka, pozorovanie nočnej oblohy, nočná hliadka, nočný výsadok, pobyt osamote, putovanie krajinou • správať sa voči prírode tak, aby sme jej čo najmenej uškodili
Symbolický rámec	<p>Podstatou je práca so symbolmi, metaforou, hlbším (skrytým) významom vecí (lepšie porozumenie abstraktným hodnotám prostredníctvom symbolov). Sú to rôzne príbehy a prostriedky, ktoré zatriktívňujú skautský program, podporujú predstavivosť, tvorivosť a prirodzenú chuť objavovať nové veci. Zmyslom týchto príbehov je zaobaliť skautskú činnosť tak príťažlivo, aby sa deti hrali a zároveň prostredníctvom hry sa aj niečo naučili, rozvíjali svoje zručnosti alebo si osvojovali hodnoty. Súčasťou symbolického rámca je aj používanie skautských symbolov, tradícií a rituálov.</p>

V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • pri výbere symbolického rámca je dobre inšpirovať sa tým, čo je aktuálne „in“ u danej cieľovej skupiny • najprv si zvolme cieľ, až potom symbolický rámec • využívajme symbolický rámec v etapových hrách (táborových, celoročných...), podperme ho tematickými scénkami, kostýmami, výzdobou, hudbou... – hocičo, čo deti ešte viac vtiahne do príbehu a pomôže im porozumieť tomu, čo sa skrýva za symbolickým rámcom • skautská symbolika
Osobné napredovanie	<p>Osobné napredovanie je i v princípoch a i v poslaní. Zároveň je tiež časťou metódy. Jeho podstatou je rozvoj znalostí, zručností a formovaniu postojev – a to všetko by malo byť podmienené individuálnym prístupom: mladý človek by mal napredovať vlastným tempom, prostredníctvom takého spôsobu, ktorý mu je vlastný a to všetko by malo byť v súlade s tým, čo je potrebné pre jeho zdravý vývoj (psychický i fyzický).</p>
V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • stupne napredovania a ďalšie prvky výchovného programu (odborky, výzvy, ocenenia, voľné programové moduly...) • vzdelávanie (napr. vzdelávacie stupne, moduly a kurzy...) • ďalšie aktivity v rámci skautského programu, ktoré majú svoj cieľ (všestranný rozvoj osobnosti) • nastavovanie si vlastných cieľov; sebareflexia • dôležitým prvkom je uznanie pokroku – dajme najavo členom oddielu, že nám na nich záleží a že sme si všimli, aké pokroky v rámci osobného napredovania robia
Podpora od dospelých	<p>Skauting, ako je aj vyjadrené v jeho poslaní, je výchovné hnutie a jeho cieľovou skupinou sú v prvom rade deti a mládež. To ale neznamená, že svoje miesto tu dospelí nemajú. Podstatou skautingu je, aby všade, kde je to možné, sa mladí ľudia stávali lídrami a preberali zodpovednosť: majú mať právo rozhodovať. Úlohou dospelých je byť im oporou, vzorom. Dospelí v skautingu majú podporovať mladých lídrov, radiť im, pomáhať, viesť ich. Zároveň je dôležité, aby vzťah dospelý – nedospelý v skautingu bol priateľský (ale aj dobrovoľný).</p> <p>Takáto definícia časti výchovnej metódy „Podpora od dospelých“ je v súlade s tým, ako je definovaná v Stanovách SLSK aj v príručkách svetovej skautskej organizácie WOSM. Môžete sa tiež stretnúť s interpretáciou, že ide o starostlivosť o dospelých, ako sú nielen vodcovia, ale aj napr. rodičia, ktorí vypomáhajú skautským oddielom, zborom, partnerom a pod. Táto téma skôr patrí pod starostlivosť o dospelých v skautingu, dospelých dobrovoľníkov, prípadne môžeme uvažovať aj v rovine udržiavania vzťahov (PR, fundraising)...</p>
V praxi	<ul style="list-style-type: none"> • dospelí poskytujú rady vychádzajúc aj z vlastných skúseností; pomáhajú budovať bezpečné prostredie pre napĺňanie poslania SLSK • organizovanie rôznych kurzov (dospelými, skúsenými vodcami, inštruktormi) pre mladších členov (napr. vzdelávacie stupne, vzdelávacie moduly a pod.) • tútoring (starší skaut pomáha napr. novému radcovi či vodcovi a pod.) • oddielové, zborové rady, ktorými členmi sú aj mladí dobrovoľníci (lídri), mladí vodcovia (pokiaľ na danú funkciu nie určený vekový limit – napr. 18 rokov na vedenie oddielu)

<p>Zapojenie komunity</p>	<p>Prvok Zapojenie komunity bol do výchovnej metódy pripojený na Skautskom sneme v roku 2020. Jeho oficiálne znenie je: „Skauting je prepojený s okolitým svetom. Ľudia si do neho prinášajú svoje osobné skúsenosti, inšpirácie a poznatky. Vedíme mladých ľudí k aktívnemu životu v ich komunita a k zodpovednému postoju k spoločenským otázkam. Mladí ľudia idú príkladom a pozitívne ovplyvňujú svoje okolie.“</p> <p>Komunita v tomto prvku je myslená nielen ako tá skautská, ale i tá mimo skautingu (rodina, škola, obec...). Naznačuje, že ako skauti nefungujeme len v tej našej „bublinke“, ale máme sa aktívne podieľať na napredovaní komunity, ktorej sme členmi: zručnosti nadobudnuté v skautingu by sme mali vedieť využiť aj mimo neho (napr. budeme vedieť podať prvú pomoc), nemá nám byť ľahostajné, čo sa v našej komunita deje. Zapojenie komunity je úzko prepojené i s medzinárodnou úrovňou či globálnym vzdelávaním. Môžeme tiež povedať, že podstatou tohto prvku je tiež „vytvárať lepší svet“.</p>
<p>V praxi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podporovať členov oddielu k organizovaniu projektov prospešných pre komunitu, ktorej sú súčasťou • zapojiť do programu odborky, výzvy, voľné programové moduly zamerané na život a rozvoj komunity (napr. VPM Rozhľadňa, odborka Občan, Projekt Rangerského horizontu) • diskutovať s členmi o rôznych témach, ako je napr. význam aktívneho občianstva

Zdroj: *Vzdelávacie materiály SLSK*

Tvorba programu

Výchova je rozvíjanie osobnosti + vzdelávanie je nadobúdanie vedomostí. Tvorba programu je spôsob ako z nich urobiť zážitok a príbeh. Je teda dôležité si uvedomiť, že cez aktivity a programové bloky chceme vychovávať a rozvíjať v 6 tich oblastiach rozvoja.

Tvorbu programu môžeme rozdeliť na 3 hlavné časti: príprava, realizácia a hodnotenie.

PRÍPRAVA

Príprava programu musí byť dôkladná a s dostatočným časovým predstihom. Je vhodné si vytvoriť plán programu (Celoročný plán družiny/Kalendár akcií).

Cieľ je najdôležitejšia časť programu. Pri jeho stanovení si určujeme, čo chceme aktivitou/programom dosiahnuť, prečo robíme túto aktivitu (s akým zámerom). Je veľmi dôležité určovanie dôvodu, prečo chceme práve toto dosiahnuť/prečo sa na toto zamerat'. Ciele aktivít je potrebné prispôbovať potrebám družiny/oddielu. Zároveň dbáme na to aby bol program vyvážený = rozvíjať všetky oblasti rozvoja počas roka.

Ciele môžu byť:

- A) Dlhodobé: polroka, rok, ročné obdobie, tábor, akcia - etapovka.
- B) Krátkodobé: družinovka, aktivita.

Krátkodobými cieľmi postupne dosiahneme tie dlhodobejšie.

Symbolický rámec + Leitmotív

Symbolický rámec predstavuje tému, v ktorej sa bude celá akcia niesť. Tému vyberáme takú aby nám čo najviac pomohla sprostredkovať leitmotív=cieľ!

Leitmotív predstavuje hlbšiu myšlienku alebo cieľ akcie, ktorý chceme účastníkom sprostredkovať a počas akcie sledujeme ako sa naplňa. Vo veľkej miere sa využíva pri táboroch, dlhších výpravách a etapových hrách.

Príklad:

Leitmotív:	Symbolický rámec:
Staň sa legendou (objav v sebe jedinečné vlastnosti, ktoré z teba robia unikátnu osobnosť a rozdávej svoje dary ďalej)	Stredoveký rytieri a dámy

So symbolickým rámcom sa skauti a skautky často najintenzívnejšie stretnú na letnom skautskom tábore. Na mnohých táboroch prebieha počas ich trvania celotáborová etapová hra v určitej téme – tou môžu napríklad byť kovboji, antické Grécko, kniha Hobit, ale tiež Warcraft, komiksoví hrdinovia či postapokalyptický svet. Práve túto tému nazývame symbolickým rámcom, dá sa povedať, že ide o “ochutenie” našich aktivít zaujímavým príbehom.

V čom nám symbolický rámec môže pomôcť?

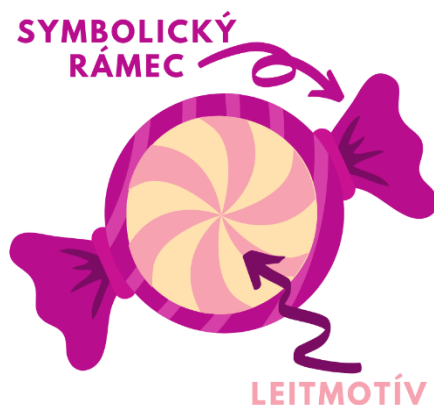
Je to prostriedok na vytvorenie programu, ktorý bude atraktívny pre deti a mládež. Ak by sme pripravovali aktivity bez symbolického rámca, museli by sme sa veľmi snažiť, aby sa ich naši členovia s nadšením zúčastňovali. Symbolický rámec aktivitám a hrám prináša “šťavu”, rozvíja v členoch predstavivosť a môžu vďaka nemu zažiť príbehy a situácie, ktoré by inak nezažili. Pripravované aktivity sú ale zároveň stále zamerané na rozvoj členov vo vybraných oblastiach rozvoja.

Prínos symbolického rámca vo výchove:

- pomáha lepšie uchopiť abstraktné veci ako Zákon a Sľub,
- zlepšenie predstavivosti,
- citový rozvoj – mladý človek sa pohltí a lepšie to precíti napr. ako rytier, hrdina.
- telesný rozvoj – cez nejaký špeciálny symbolický rámec pomôžeme vďaka príbehu nejakého vzoru vysporiadať sa s telesnými zmenami.
- sociálny rozvoj – napr. starostlivosť o druhých.
- duchovný rozvoj – pochopiť, osvojiť si hodnoty, môže vzbudzovať otázky ako zmysel života a pod.

Ako pracovať so symbolickým rámcom:

- VŽDY si najprv stanovím LAJTMOTÍV až tak nato nastavím SYMBOLICKÝ RÁMEC = systém cukríku (viď. obrázok).

Aktivita

Aktivity môžeme rozdeliť podľa typológie na:

- iniciačné – zoznamovačky, hry budujúce dôveru, icebreakery.
- dramatické – umelecké – scény, hudba, kreslenie.
- tímové – hry na posilnenie tímového ducha.
- drobničky – hry na uvoľnenie, získanie pozornosti.
- dobrodružné – motivačné, hry so silným symbolickým rámcom, so zážitkom.
- psychologické – zamerané na zamýšľanie sa nad rôznymi situáciami.

Pri tvorbe programu môžeme zvoliť využitie už existujúcej aktivity alebo ju obmeniť. Je mnoho zdrojov z ktorých môžeme pri skautskom programe čerpať:

- hranostaj.cz,
- skautskihry.sk,
- generator družinoviek,
- Veľká kniha hier (184 strán),
- Zlatý fond her 1,2,3,4 (cca 160 strán každá),
- Skautské časopisy,
- starší skauti, akcie (vzdelávačky).

Samozrejme druhá možnosť je vymyslenie novej - vlastnej aktivity. Vtedy treba dbať a myslieť na nasledujúce aspekty/otázky:

- Pre koho? - cieľová skupina (vek, problémy, konkrétni ľudia).
- Kde? - prostredie (von, na chate, v klubovni, na cestu, na ihrisko, pri stole).
- Koľko času? - dĺžka programu (závisí od náročnosti a vekovej kategórie).
- Téma? - príbeh, scénka, kostýmy.
- Pomôcky - je potrebné ich mať pripravené skôr pred aktivitou.
- Bezpečnosť - možné úrazy, problémy - je dôležité predvídať!

REALIZÁCIA

Pred realizáciou každej aktivity programu musí byť všetko poriadne prichystané.

Realizátor musí byť prítomný pri celom dianí aktivity, dávať pozor na možné hrozby

Pri realizácii aktivity nezabudnite na:

- a. Jasné vysvetlenie pravidiel – aj ostatným organizátorom, nie len účastníkom (aby sa predišlo rozdielnym pokynom počas hry).
- b. Radca sa zapája do aktivity (ak je to možné) – deti to veľmi ocenia.
- c. Prispôsobovanie aktivity jej chodu – napr. posilnenie chytačov ak deti veľmi vyhrávajú, skrátenie aktivity, ak by neskončila do stanoveného času, ...
- d. Pozorovanie gradácie aktivity – či sú deti zapálené do aktivity, alebo ich už aktivita omrzela, ...

- e. Oznamovanie zmien aktivity všetkým a dôsledne – neodporúča sa meniť aktivitu počas jej chodu pri víťazoch a víťalkách.

HODNOTENIE

Hodnotenie je veľmi dôležitá časť pri tvorbe aktivity a nemalo by sa na ňu zabúdať.

Je potrebné vyžadovať pozitívne ale aj kritické hodnotenie

Pri hodnotení netreba zabúdať na tieto veci:

- a. Splnenie cieľa - či sme splnili cieľ, ktorý sme si stanovili pri príprave aktivity, ak nie prečo, kde sa stala chyba.
- b. Od účastníkov - ako to vnímali priamo členovia aktivity.
- c. Od spoluorganizátorov – prípadne iného staršieho skauta ak bol pri aktivite, skúsenejší pohľad na aktivitu.
- d. Osobné hodnotenie – čo vyšlo a čo nie, kde som urobil chybu, čo je potrebné zlepšiť.
- e. Zapísanie si hodnotenia a upravenie aktivity podľa toho, aby nabudúce bola o niečo lepšia.

Dobrodružstvo v skautingu - nezabúdajme naň!

Dôležitý činiteľ, ktorý priláka a udrží členov, dobrodružstvo by malo byť základným kameňom skautského programu. Na základe neho vznikajú emócie, ktoré si účastníci pamätajú a spájajú si ich so skautingom a s ľuďmi, s ktorými ho zažívajú.

Výchovný program SLSK

Pod pojmom výchovný program sa myslí všetko, čo mladí ľudia v skautingu robia (aktivity), ako to robia (výchovná metóda) a dôvod prečo to robia (poslanie). Konkrétnym príkladom môže byť napríklad jednoduchá hra s tematikou ekosystému (aktivita), v ktorej sa hrovou formou učia, ako príroda funguje (výchovná metóda – učenie sa činnosťou), vďaka čomu sa z nich postupne stávajú zodpovední občania, ktorí rozumejú dôležitosti ochrany prírody (poslanie).

Cieľ výchovného programu Slovenského skautingu je v skratke plne rozvinutý človek a aktívny občan. Vychádza z poslania našej organizácie. Do výchovného programu sa zaraďujú ako oficiálna programová ponuka, tak aj aktivity vytvorené skautskými činovníkmi. Každý prvok programovej ponuky má svoje špecifické miesto, ktoré pomáha dosiahnuť práve spomínaný cieľ.

Jednotlivé programové prvky rozdeľujeme do týchto kategórií:

- Stupne napredovania
- Odborky

- Výzvy
- Volné programové moduly
- Najvyššie programové ocenenia

Toto rozdelenie je dôležité, najmä z hľadiska špecifickosti jednotlivých prvkov a ich úlohy a cieľa pri príprave programu.

Stupne napredovania („napredovanie“)

Vo všetkých vekových kategóriách ide o základný kameň programovej ponuky a osobného rastu celkovo. Obsahujú súbor úloh a aktivít, ktoré mladí plnia dlhodobejšie, často v rozmedzí 2-3 rokov. Ich ciele vychádzajú zo šiestich oblastí rozvoja a vždy sú prispôbené vekovej kategórii. Úlohy plnia chlapci a dievčatá na stretnutiach družiny, na skautskom tábore i počas svojho bežného života.

Stupňami napredovania by si mali prejsť všetci skauti v každej vekovej kategórii. Vedú systematicky k tomu, aby sa skauti a skautky všestranne rozvíjali a postupovali v oblastiach primerane k svojmu veku a schopnostiam. Samostatnou časťou je stupeň Nováčik, ktorý je určený všetkým novým členom skautského hnutia od 11 rokov, ale aj tým, ktorí prešli z veku vlčat a včielok ku skautom a skautkám.

Slovenský skauting ponúka tieto stupne napredovania:

- Nováčik (pre všetkých členov v skautingu od 11 rokov)
- Vlčia stopa (vlčatá a včielky od 7 do 10 rokov)
- Skautský chodník (skauti a skautky od 11 do 14 rokov)
- Rangerský horizont (rangeri a rangerky od 15 do 18 rokov)

Odborky („zdokonaľovanie“)

Odborky fungujú nezávisle popri stupňoch napredovania. Obsahujú úlohy z rôznych oblastí, ktoré je potrebné splniť na dosiahnutie stupňa odbornosti, pričom sú prispôbené charakteristikám a potrebám vekovej kategórie. Ich hlavnou doplnkovou úlohou vo výchovnom programe je teda zdokonaľovanie konkrétnych zručností a schopností členov.

Úlohy odboriek je možné uznávať aj spätne.

Výzvy („prekonávanie“)

Ako názov napovedá, výzvy vedú k zdolaniu, prekonaniu určitej náročnej skúšky. Nútia mladých vykročiť za prah vlastnej pohodlnosti, prípadne ich učia pozitívnemu návyku. Stavajú ich často do situácie, v ktorej nie sú každý deň. V neposlednom rade výzvy našich členov učia stanoviť si cieľ, naplánovať si aktivity na jeho dosiahnutie, ale aj sa nevzdávať, ak sa niečo nepodarí. Výzvy slúžia na „okorenenie“ programu. Výzvy nie je možné uznávať spätne.

Volné programové moduly („doplnenie“)

Sú to voliteľné doplnky programu, ktorými si členovia môžu rozšíriť svoje vedomosti a zručnosti vo vybranej oblasti. Do tejto kategórie sa radia špecifické časti programovej

ponuky, ktoré sa nedajú priamo zaradiť k stupňom napredovania, výzvam alebo odborkám. Volné programové moduly oživujú programovú ponuku vekovej kategórie. Volné programové moduly je možné uznávať aj spätne.

Najvyššie programová ocenenia („ukončenie“)

Ide o najvyššie méty, ktoré sa dajú v programe jednotlivých vekových kategórií dosiahnuť. Predstavujú zjednotený súbor stupňov napredovania, odboriek, výziev a iných podmienok a úloh, ktoré je potrebné splniť. Ich plnenie je dlhodobé a vyžaduje vytrvalosť a odhodlanie. Patria sem Vlčí skaut, Medvedí skaut a Orlí skaut. Nemajú predstavovať veľmi náročnú skúšku pre pár vyvolených, ale skôr ukázať, čo všetko by mal aktívny člen v programe stihnúť splniť v rámci danej vekovej kategórie. Najvyššie programové ocenenia sú aj vizitkou pre vodcu, ako komplexný a kvalitný program dokáže pripraviť pre svojich členov.

V ďalšej časti nasleduje konkrétne predstavenie programovej ponuky troch vekových kategórií.

Vlčatá a včielky (7-10 rokov)

Stupne napredovania

Pre vlčatá a včielky sú určené stupne napredovania s názvom Vlčia stopa. Skladajú sa zo štyroch častí:

- Vlčie mláďa
- Tajomná džungľa
- Slobodný lovec
- Mauglí človek

Symbolickým rámcom Vlčej stopy je dielo Rudyarda Kiplinga *Kniha džunglí*. Pri plnení stupňov pomáhajú dve bohato ilustrované knižky (v každej sú obsiahnuté 2 časti). K cieľom, ktoré dieťa podľa seba a zároveň podľa vodcu splní, si môže nalepiť nálepku. Úlohy si vlčatá a včielky plnia najčastejšie spolu so svojimi kamarátmi z družiny.

Vlčia stopa je doplnená taktiež Praktickou príručkou pre včielky a vlčatá, ktorá je zameraná na priblíženie skautskej praxe a ďalších praktických ukážok a zručností.

Odborky

U vlčat a včielok majú mnohé odborky rozprávkový charakter (*Žabí princ*, *Hobit*) alebo už nadväzujú na skautské odborky (*Táborník*, *Hvezdár*). Odborky často plnia kolektívne so skupinou priateľov. Majú iba jeden stupeň a ich nášivka má trojuholníkovitý tvar.

Vlčiacke a včielkarske odborky predstavujú skvelú možnosť ako pripraviť jednoduchý spoločný program pre vlčiacku či včielkarsku družinu. Sú vhodné aj na plnenie na letnom tábore.

Výzvy

Vlčatá a včielky si môžu vybrať z deviatich výziev, ktoré majú oválny tvar, žltý podklad a červený lem. Patria sem napríklad výzvy 12 hodín na jednom mieste, Modrý šíp, Sedem sekúnd, Tri vlčie tesáky a Tri vršky, Sedem sekúnd,... Sú taktiež vhodné na plnenie na skautskom tábore.

Vlčí skaut

Ocenenie Vlčí skaut je najvyššie ocenenie, ktoré môžu vlčatá a včielky získať. Kritéria na jeho získanie sú jednoduché, ale na jeho plnenie treba dostatok času. Deti sa musia snažiť a dlhodobo na sebe pracovať. Toto najvyššie ocenenie by malo byť motiváciou pre vlčatá a včielky plniť viaceré časti programu vlčat. Po splnení môže dieťa nosiť nášivku Vlčieho skauta na pravom vrecku skautskej košele.

Skauti a skautky (11-14 rokov)

Stupne napredovania

Príručka Nováčik je určená pre všetkých skautov a skautky nad 11 rokov, ktorí potrebujú získať základné informácie o fungovaní skautingu, základných zručnostiach, no najmä o skautských ideáloch a hodnotách, ku ktorým sa rozhodne zaviazat v skautskom sľube. Splnenie Nováčikovskej skúšky umožní skautovi začať plniť stupne Skautského chodníka. Skautský chodník je názov stupňov napredovania pre skautskú vekovú kategóriu. Skladá sa z troch častí:

- Prvý skaut (11-12 rokov) – po absolvovaní Nováčika začína skaut pracovať na svojom raste vo všetkých oblastiach rozvoja osobnosti pomocou úloh a aktivít. Splnenie úloh hodnotí so svojím radcom, rodičom alebo sám.
- Neznáme cesty (12-13 rokov) – druhý stupeň rozširuje oblasti rozvoja o nové témy, zvyšuje ich náročnosť a ponúka nové možnosti rastu pre mladých.
- Posledný vrchol (13-14 rokov) – zvládnutie tretieho stupňa znamená splnenie Skautského chodníka a pripravenosť prejsť k vekovej kategórii rangerov a plniť ich program.

Na splnenie každého stupňa potrebujú skauti a skautky približne jeden rok. Aby sa skautom aj vodcom so stupňami Skautského chodníka ľahšie pracovalo, každý stupeň má vlastnú príručku. Tie ponúkajú množstvo príbehov, zaujímavostí a nápadov.

Skautský vodca môže vždy kapitoly a úlohy prispôsobiť schopnostiam členov.

Pôvodná verzia Skautského chodníka

Verzia Skautského chodníka vytvorená v roku 2002 slúžila dlhé roky ako programová náplň pre skautov a skautky. Od roku 2017 sa používa už nová verzia Skautského chodníka. Pôvodný chodník však môže stále slúžiť ako inšpirácia pre deti, rodičov a vodcov. Skladá sa z dvoch samostatných stupňov s nášivkami. Ide o Neznámu krajinu a Stúpanie na vrchol.

Odborky

Odborky určené pre skautskú vekovú kategóriu umožňujú hlbšie poznávať vybrané oblasti a zdokonaľovať sa v nich. Po splnení odborky skaut získava okrúhlu nášivku, ktorú nosí na pravom rukáve skautskej košele. Každá z odboriek má dva stupne – zelený je motivačný a pomáha objaviť konkrétnu oblasť. Červený stupeň už ide hlbšie a ten, kto ho získava, nadobúda väčšiu odbornosť, znalosti, zručnosti, objavuje vzájomné súvislosti a zmysel danej oblasti.

Výzvy

Skauti a skautky si môžu vybrať z 12 výziev. Majú oválny tvar a červený lem. Výzvy mladých nútia vykročiť za prah vlastnej pohodlnosti stavajú ich do situácie, v ktorej nie sú každý deň a ktorá si vyžaduje určitú dávku sebazaprenia. Výzvy skautského veku sú prepojené so štyrmi kategóriami Skautského chodníka.

Volné programové moduly

Do tejto kategórie sa radia špecifické časti programovej ponuky, ktoré sa nedajú priamo zaradiť k stupňom napredovania, výzvam alebo odborkám. Skauti a skautky si nimi môžu rozšíriť svoje vedomosti a zručnosti vo vybranej oblasti.

Aktuálne je pre skautov určený voľný programový modul Bobríci, v ktorom musia „uloviť“ 13 bobríkov, z ktorých každý predstavuje určitú skúšku

Medvedí skaut

Vytrvalí a aktívni skauti a skautky môžu na záver Skautského chodníka získať ocenenie Medvedí skaut. Ocenenie patrí tomu, kto prešiel všetkými stupňami chodníka a splnil aj niečo navyše. Ocenenie je dôkazom, že jeho držiteľ dokáže dosiahnuť i náročnejšie ciele.

Rangeri a rangerky (15-18 rokov)

Stupne napredovania

Po prejení Skautského chodníka sa otvára Rangerský horizont. Oproti Skautskému chodníku majú rangeri a rangerky omnoho väčšiu voľnosť vo výbere úloh a cieľov. Program je nastavený tak, že ho môžu plnohodnotne plniť rangerské družiny, ale aj dvojice či jednotlivci.

Rangerský horizont sa skladá z týchto častí:

- **Osobný rast:** Rozvoj osobnosti u rangerov je zložený z dvoch stupňov osobného rastu a zahŕňa pestrú škálu tém, dôležitých práve pre toto životné obdobie.
- **Expedícia:** Viacdňová výprava do prírody a jej skúmanie je pre rangerov skvelou možnosťou, ako utužiť vzťahy v patrole, prevziať časť zodpovednosti za úspech a zažiť reálne dobrodružstvo.

- Projekt: Ranger na ceste stať sa roverom si v rámci projektu vyskúša rozmer služby a dlhodobej práce. Projekt je možné realizovať v troch oblastiach: skauting, príroda alebo verejnosť/komunita.

Odborky

Rangeri a rangerky naďalej plnia rovnaké odborky ako skauti a skautky. Začínajú pomáhať s plnením odboriek mladším skautom.

Výzvy

Ponuka výziev pre rangerov a rangerky zahŕňa výzvy Knižnica, Vlčí dych a gazelie nohy a Zelený život. Vyznačujú sa vyššou náročnosťou, čo sa týka času, prípravy i plnenia.

Volné programové moduly

Pre rangeruskú vekovú kategóriu je určený voľný programový modul NOX. Je zameraný na rozvoj outdoorových schopností a prehĺbenie vzťahu k prírode cez pravidelné prenocovanie pod hviezdou oblohou.

Orlí skaut

Orlí skaut je najvyšší stupeň, ktorý môže skaut v rámci programovej ponuky dosiahnuť. Hovorí veľa o charaktere a pevnej vôli toho, kto tento stupeň splnil. Skauti a skautky musia do svojich 20. narodenín splniť podmienky na získanie tohto ocenenia.

Zoznam aktuálnej ponuky výziev a odboriek nájdeš na:

<https://www.skauting.sk/skauti/program/>

Zdroj: *Vzdelávacie materiály SLSK.*

Činnosť oddielu

Činnosť každého skautského oddielu by mala byť plánovaná a cielená. Mala by stáť na Pilieroch skautingu: snažiť sa dosiahnuť poslanie, prihliadať na tri princípy a využívať skautskú výchovnú metódu. Činnosť oddielu je celoročná a pripravuje ju a plánuje oddielový vodca s oddielovou radou.

Základom úspechu každého oddielu a jeho činnosti je fungujúci tím (oddielová rada), ktorý má zvolený spoločný cieľ, ten je výsledkom plánovania. Tento tím, vie, čo chce dokázať, zvládnuť a jeho členovia sa na to tešia. Každý člen má svoju úlohu, zodpovednosť, funkciu.

7 tipov, na čo pamätať pri práci v tíme:

- Zachovať vhodnú veľkosť tímu (6 až 10).
- Zaujímať sa o potreby, názory a pocity druhých.
- Zdôrazňovať a pripomínať spoločný cieľ.
- Hľadať prednosti druhých a vlastné nedostatky.
- Vyhnúť sa irónii či zosmiešňovaniu.
- Vyhýbať sa emocionálne silným slovám ako „fantastický, bombový, neskutočný...“.
- Poskytnúť pomoc a podporu slabším a menej zdatným členom tímu.

Celoročná činnosť oddielu

Medzi základnú činnosť oddielu patria každotýždenné stretnutia družín - družinovky. Okrem nich do oddieloveho programu zaraďujeme aj oddielové stretnutia - oddielovky, stretnutia podľa vekových kategórií, výlety, víkendovky, výpravy a tábor. Pravidelne by sa mala stretávať oddielová rada, ktorá zabezpečuje vedenie oddielu a plánuje jeho činnosť. Činnosť oddielu je veľmi rôznorodá a možnosti sú bohaté - každá ruka sa preto pri jeho fungovaní zide či už pri príprave programu, realizácii, technickom zabezpečení či administratíve. Je dôležité mať jasne určené funkcie.

Každý oddiel by mal plánovanie začať stručným celoročným plánom, ktorý pokryje obdobie od jesene do budúceho tábora. Ročný oddielový plán definuje hlavné časti a udalosti nasledujúceho skautského roka. Hovorí, aké budú etapy celoročnej hry, kedy budú termíny jednotlivých akcií počas roka, či už oddielových, zborových, či celoslovenských, na ktorých sa chce oddiel zúčastniť. Je dôležité si hneď určiť aj termín tábora. Keďže ročný plán je len stručný a rámcový, jeho príprava nezaberie veľa času. Hotový celoročný plán je dôležitou súčasťou osobných diárov členov OR (oddielovej rady) a okrem toho by mal byť po celý rok vystavený na viditeľnom mieste v klubovni. Kalendár akcií je dôležité poslať rodičom, nech dostatočne vopred vedia o akciách, ktoré čakajú ich ratolesti počas roka. Samozrejme treba pred každou akciou 2 týždne vopred upozorniť deti aj rodičov a poslať pozvánku.

Rok je príliš dlhá doba na detailné plánovanie, mesiac príliš krátka na prípravu a koordináciu kvalitnejších aktivít. Najpraktickejšie je rok rozdeliť na štyri troj- až štvormesačné časti, plus - mínus podľa ročných období - jeseň zimu, jar a leto (tábor). V rámci týchto programových častí prebiehajú jednotlivé programové cykly ako aj príslušné etapy celoročnej hry.

- 1. Jesenný programový cyklus** (september až po koniec novembra)
- 2. Zimný programový cyklus** (od začiatku decembra po koniec februára)
- 3. Jarný programový cyklus** (od začiatku marca po koniec mája)
- 4. Letný programový cyklus** (jún a letný tábor – pozn.: letný tábor môže byť vyňatý ako samostatný programový cyklus a jún sa tak zaradiť ešte k jarnému cyklu. Ak chceme, aby táborom vyvrcholil program začatý počas roku, je dobré ponechať si na navnadenie detí aspoň prvý letný mesiac).

Skautský program sa snažíme prispôbovať prirodzenému cyklu ročných období. Zmeny ročných období sú úzko viazané aj na tradície a kultúrne dedičstvo našich predkov charakteristické pre jednotlivé cykly roka, ktoré môžeme práve pri príprave skautského programu využiť. Veterné jesenné dni môžeme využiť na šarkaniádu a zase dušičkový čas na oddielovku so zameraním na spoznávanie našich predkov a výrobu vlastných rodokmeňov. V predvianočné obdobie využiť na vianočný večierok a zasnežené kopce na zborovú zimnú olympiádu nad mestom.

Okrem ohľadu na prirodzený cyklus roka je potrebné brať aj ohľad na striedanie rôznych typov aktivít a ich časový rozsah. Jednodenné výlety striedať, so sobotnými poobednými oddielovkami v klubovni a tie zase s celovíkendovými akciami. Charakter akcií by mal byť tiež rôznorodý, niekedy fyzická rozbíjačka, inokedy "rukodielky", či exkurzia alebo dobrodružná expedícia. Možností je neobmedzené množstvo a netreba sa ich báť. Náročnosť aktivít na prípravu aj ich samotnú časovú náročnosť prispôbovať jednotlivým častiam roka. Napr. ak máme vo vedení oddielu veľa vysokoškolákov, nedávať časovo náročné aktivity na skúškové obdobie a pod.

Nový typ skautskej akcie je vždy dobrým korením oddielového programu, ktorý zatriktívni program dlhoročným členom, ktorí majú už nejeden skautský rok za sebou. Avšak netreba zabúdať aj na tradičné akcie, ktoré tvoria istú kostru a stabilitu skautského programu. Napríklad skautský tábor v lete, na ktorý sa vždy všetci tešia a bola by ho škoda meniť za inú akciu, len kvôli tomu, aby sme mali inovatívny skautský program.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje typické akcie a aktivity späté s daným ročným obdobím a analyzujú možné príležitosti a riziká s ním späté.

Jesenný programový cyklus	Zimný programový cyklus	Jarný programový cyklus	Letný programový cyklus
<p>Typické akcie: Začiatok skautského roku, šarkaniáda, Svojsíkov závod, zbieranie šípok a varenie šípkového čaju, Halloweenka párty, výpravy do prírody, zamykanie vôd, konštrukcia krmelcov pre zver...</p>	<p>Typické akcie: Mikulášska besiedka, Betlehemske svetlo, vianočný večierok, silvestrovská chatovačka, zimná výprava na bežkách, lyžovanie, sánkovanie, bobovanie, zimná olympiáda, zimné táborenie v iglu, guľovačka, Deň zamyslenia...</p>	<p>Typické akcie: Deň Narcisov, Deň svätého Juraja (deň so skautskou šatkou), veľkonočná šibačka, stavanie mája, konštrukcia búdok pre vtáky, prenášanie žiab, odomykanie vôd, výpravy do prírody...</p>	<p>Typické akcie: Dlhodobejšie výpravy do prírody (putáky, nočné výpravy, hrebeňovky, splavovanie, vysokohorská turistika, výlet na bicykloch a pod.), letný tábor, výprava do zahraničia, odklinanie hradov</p>
<p>Príležitosti: nábor nových členov na začiatku školského roku, stabilné počasie počas babieho leta, možnosť zamyslenia sa (dumky) v období dušičiek</p>	<p>Príležitosti: v prípade dobrej snehovej prikrývky zimné športy a zábava na snehu, možnosť navštíviť kino/divadelné predstavenie, propagácia zboru/oddielu počas Betlehemskeho svetla, zapojenie rodičov a priaznivcov do programu pri Mikulášskom/Vianočnom večierku,</p>	<p>Príležitosti: predlžujúci sa deň a teplejšie počasie umožňujú uskutočňovať výpravy do prírody, propagácia zboru a oddielu počas Dňa Narcisov a Dňa svätého Juraja, možnosť zapojiť sa do environmentálnych a komunitných projektov, vrátane brigád, zamyslenie (dumka) v pôstnom/veľkonočnom období, ale aj počas Dňa víťazova nad fašizmom</p>	<p>Príležitosti: dlhý deň, teplé počasie, letné prázdniny, spoznávanie cudzích krajín –</p>
<p>Riziká: daždivé a sychravé počasie počas neskorej jesene, zvýšená chorobnosť, skracovanie dňa</p>	<p>Riziká: zvýšené riziko úrazov a podchladenia, vyššia miera chorobnosti (chrípková sezóna), nižšia výkonnosť detí (v zimnom období je fyziologická), krátke dni a dlhé noci (rýchle stmievanie sa), kalamita, zlá dopravná situácia</p>	<p>Riziká: vyčerpanie organizmu po zime („jarná únava“), začiatok vegetačného obdobia a alergií, začiatok „klieštovej sezóny“, povodňový stav riek</p>	<p>Riziká: náhle a prudké zmeny počasia (prívalové dažde, krupobitie, záplavy, silné búrky, orkán pod.), dlhodobé sucho, riziko dehydratácie, úpalu, vyčerpania, zranenia, stretnutie sa so zverou v divokej prírode</p>

V prípade hodnotenia programového cyklu sa zameriavame na správne využitie skautskej metodiky, zaujíma nás rovnováha pevných a voliteľných aktivít, analyzujeme rozvoj detí, ich osobné napredovanie, hodnotíme zrealizované odborky, výlety a akcie, dôležitá je opäť spokojnosť detí aj vedúcich. Záverečné hodnotenie programového cyklu je vlastne prvou analýzou toho, čo potrebujeme v oddiele ďalej robiť, čím cyklus rozbiehame odznova.

Výpravy a výlety

Nezastupiteľnú časť v oddielovom programe majú výlety a výpravy. Život v prírode je jeden z prvkov výchovnej metódy. Zažívame na nich najviac srandy a kolujú o nich legendy. Pre družinu či oddiel sú veľmi dôležité aj preto, aby sme si na nich mohli vyskúšať, čo sme sa naučili na družinovkách. Takisto počas výprav má radca, vodca či líder čas na to, aby sa s členmi oddielu rozprával a spoznal ich. Družinové výpravy veľmi upevňujú družinového ducha.

Zhrnutie na záver - oddielová rada by sa mala držať 4 zásad pri plánovaní činnosti oddielu:

- A. Využitie ročných období v programe - pripraviť program špecifický na dané obdobie - využitie snehu, lístia, začiatku jari či letných hier.
- B. Rôznorodý program počas roka - neupadať do stereotypu, ktorý nudí nielen deti ale aj realizačný tím.
- C. Tradičné a nové akcie - nájsť správny pomer medzi tradičnými akciami v oddiele a novinkami, ktoré spestria program.
- D. Kalendár akcií – mať oddielový kalendár, ktorý si oddielová rada vytvorí spolu a navzájom kontroluje posun oddielu a zlepšovanie sa v čiastkových cieľoch, ktoré si počas daných akcií dala.

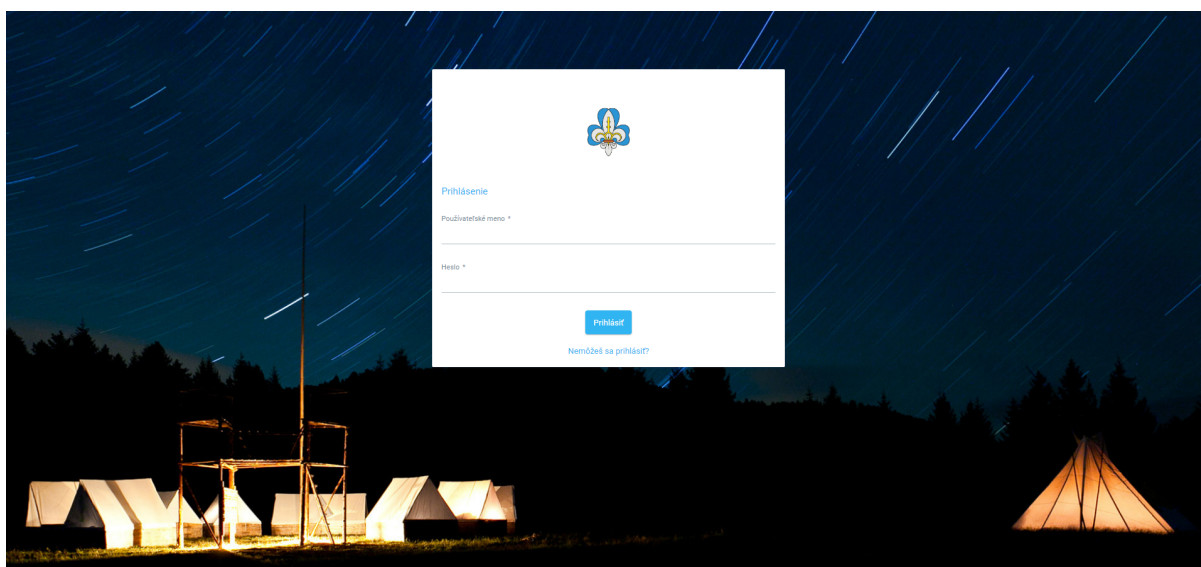
Administratívna, bezpečnosť a zodpovednosť

Základná skautská administratíva

Našu skautskú činnosť je potrebné zdokumentovať. Pri organizácii skautskej akcie je vždy potrebné splniť nasledujúce náležitosti:

- oboznámiť oddielového vodcu o konaní akcie - akcie je považovaná za skautskú len ak o nej vodca vie a schválil ju,
- zabezpečiť prezenčnú listinu, do ktorej sa účastníci počas akcie podpíšu, čím potvrdia svoju účasť - prezenčnú listinu je potrebné po akcii odovzdať oddielovému vodcovi,
- po podujatí (viac ako 3 hodinové) vytvoriť záverečnú správu.

Na vedenie skautskej administratívy ale aj prehľad informácií o členoch oddielu či zboru nám slúži skautský informačný systém Tee-Pee.

Prístup do systému

Pre vytvorenie konta v systéme je potrebné požiadať vášho oddielového vodcu o elektronickú pozvánku. Na základe nej sa dostanete do systému a môžete si do svojho profilu okrem základných informácií doplniť aj informácie o svojom skautskom fungovaní (výzvy, odborky, napredovanie, kurzy a pod.). Rovnako, ak máte udelený prístup k niektorej z jednotiel (družina, oddiel), viete tieto informácie doplniť aj v profiloch zverených členov. Je dôležité mať aktívne a vyplnené skautské profily členov oddielu - získate lepšie hodnotenie kvality oddielu = viac bodov a teda lepšie financovanie oddielovej a zbroovej činnosti.

Registrácia

Cez systém Tee-pee oddieloví vodcovia realizujú v januári aj registráciu členov a potvrdzujú prijatie prihlášky a GDPR súhlas nových členov skautského oddielu.

Podujatie

Ako sme už spomínali vyššie pri organizácii podujatí, ktoré je dlhšie ako tri hodiny, je vždy potrebné zabezpečiť prezenčnú listinu a záverečnú správu. Po vytvorení podujatia a prihlásení účastníkov vieme cez systém vygenerovať už hotovú prezenčnú listinu, ktorú stačí podpísať. Po podujatí je potrebné cez toto vytvorené podujatie vyplniť v systéme Tee-Pee záverečnú správu a odoslať ju elektronicky Ústrediu. Všetky postupy a návody ako na jednotlivé činnosti nájdete po prihlásení do systému v sekcii [Online manuál](#).

Všetky potrebné informácie o deadlinoch, tlačivách a skautskej administratíve nájdete na stránke www.skauting.sk. Ak by ste sa rozhodli zapojiť vo svojej jednotke ako dobrovoľník ekonóm - skauting ponúka pravidelne možnosť ďalšieho vzdelávania v tejto oblasti - Kurz administratívy a účtovníctva.

Bezpečnosť a zodpovednosť v skautingu

Význam poznania bezpečnostných zásad

Aktivity odohrávajúce sa na skautingu sú rôznorodé a konajú sa v rôznom prostredí za rôznych podmienok. Zároveň deti, ktoré máme na starosti, je veľmi náročné ustrážiť a každé z nich má inak vyvinutý "cit" pre rozpoznanie nebezpečenstva.

Na prvý pohľad robíme v skautingu veľa "nebezpečných" vecí: zapalovanie ohňa, prespávanie v lese, rúbanie dreva, cestovanie s 30 deťmi vlakom 200 kilometrov, cestovanie do zahraničia, debaty o duchovnom rozmere... to všetko sú prvky, ktoré v sebe skrývajú potenciálne riziko. Dôležitým faktorom je i samotná individualita detí a mládeže: čo môže byť pre niekoho nebezpečné, je pre druhého takmer na úrovni každodennej situácii (pre niekoho sú výšky potenciálnym psychickým nebezpečenstvom, niekto iný v tom vidí v rozhladni iba zaujímavé oživenie výletu).

Na druhej strane v súvislosti so zážitkovým učením by sme sa nemali strániť možnosti vsúvať do programu dobrodružné, zážitkové prvky. Je ale dôležité vedieť, kde je hranica a kde ju majú členovia oddielu. Preto je tiež dobré riadiť sa základnými bezpečnostnými pravidlami (pre rôzne špecifické situácie: výlety do hôr, k vode a pod.), ktoré všetci poznajú dokážu sa nimi riadiť).

Okrem rizík (fyzických, psychických - nemožno ich od seba oddeliť) nesú so sebou rôzne situácie ďalší rozmer: je ním trestnoprávna zodpovednosť, ktorú má dospelý vedúci na podujatí, resp. vodca oddielu.

Úrovne bezpečnosti

1. Fyzická

- eliminovanie rizika (zodpovedať si všetky otázky ohľadom potenciálneho rizika, mať pripravené riešenie),
- zodpovedné plánovanie,
- adekvátnosť programu vzhľadom na možnosti účastníkov (prihliadame na ich vek, fyzickú, psychickú rozpoloženie, zdravotné predpoklady, charakter prostredia, počasie...),
- dostatočné vysvetlenie pravidiel a ich dodržiavanie, upozornenie na riziká a ako sa im vyhnúť (priebežne počas celoročnej činnosti zapájame do programu aj napr. precvičovanie prvej pomoci, čo robiť v prípade krízových a nebezpečných situácií...),
- dostatočný dozor.

2. Psychická

- zóna učenia verzus zóna ohrozenia,
- poznanie slabých a silných stránok svojich členov; zároveň poznať ich reakcie na záťažové situácie,
- aktuálny psychický stav účastníkov,
- nejde teda len o fyzické nebezpečie; pod nebezpečím sa chápe aj psychické ponížovanie, šikana. Pozor, nebezpečné sú aj fyzické tresty, tresty spôsobujúce fyzickú bolesť alebo vyčerpanie smerujúce k ohrozeniu zdravia,

3. Právna korektnosť

- poznanie základov - kedy má kto zodpovednosť; aké právomoci a kompetencie má zodpovedná osoba,
- predpisy a ich dodržiavanie (napr. v národnom parku...),
- povolenia (zber dreva, táborenia...),

Pravidlá bezpečnosti

Na oficiálnom podujatí SLSK má zodpovednosť oddielový vodca. Ak ten nie je prítomný, zodpovedný je jeho dospelý zástupca. Ak nie je prítomný vodca ani jeho dospelý zástupca, zodpovednou osobou je prítomná dospelá osoba poverená vedením tejto akcie. Ak ide o akciu, kde nie je žiadna z vyššie uvedených osôb a vodca o organizovaní tejto akcie vedel, je za ňu zodpovedný (a teda aj za nedospelých účastníkov), aj keď nie je prítomný. Ak o organizovaní podujatia nevedel, nie je to oficiálne podujatie SLSK.

Pre jednotlivé činnosti ako sú aktivity v klubovni, teréne, cyklovýlety, horská turistika, kúpanie sa, cestovanie, táborenie existujú špecifická v oblasti bezpečnosti. O každom jednom z nich sa dočítate v Organizačnom poriadku SLSK - kapitola 13. Je dôležité sa pred organizovaním skautskej akcie oboznámiť s týmito bezpečnostnými zásadami.

Čo je riziko a čo môžeme považovať za krízovú situáciu?

Je to akýkoľvek dopredu nepredvídateľný faktor, ktorý môže negatívne pôsobiť/uškodiť z hľadiska bezpečnosti (fyzickej/psychickej), prípadne môže dôjsť k škode na majetku a pod.

Našou úlohou je riziko minimalizovať, jednotlivé riziká je potrebné si vopred uvedomiť, pripraviť sa na to, ako im predísť a zároveň byť pripravený im v prípade potreby čeliť. Samozrejme, prioritne sa snažíme riziká odstraňovať

Aj keď treba konať hneď, je potrebné zachovať chladnú hlavu a pokoj. Dôležité je postupovať s rozvahou, zvážiť viacero možností riešenia (ak sa ponúkajú) a zvoliť také, pri ktorom dojde čo k najmenej ujme.

Odhad možného rizika

Riziko je možné odhadnúť riziku, ale to ešte neznamená, že nepredvídateľné riziko neexistuje. Na jednotlivé riziká je potrebné vopred upozorniť - tým, že upozorníme všetkých účastníkov na potenciálne riziká, robíme sčasti všetko pre to, aby sme sa týmto rizikám vyhli: keď idú deti behať do lesa po daždi, upozorníme deti na mokré drevo a pod.

Ako analyzovať riziko?

Treba si interne (teda nie v prítomnosti detí) položiť otázku: Čo ak... Čo ak latrína nie je dostatočne stabilná? Čo ak začne pršať? Čo ak nenájdeme pitnú vodu?

A pri každom riziku je potrebné mať aj "plán B", čo robiť, keď k tejto situácii dôjde, alebo čo robiť ešte pred podujatím, aby sme nad týmto "rizikom" vyhrali.

Čo sa považuje za krízovú situáciu?

Sú to živelné pohromy (víchrice, zemetrasenie, povodne...), dopravné nehody, nehody počas inej činnosti, úrazy...

Postup v krízovej situácii

1. Zachovajte chladnú hlavu.
2. Upokojte situáciu a zabráň (utíš deti, zamestnaj ich inou činnosťou).
3. Posúď možné riziko (závažnosť rizika, kto/čo je ohrozený a ako; aké sú možnosti riešenia; zamyslenie sa, či na blízku nie je staršia/skúsenejšia osoba, ktorá by vedela pomôcť; zhodnotiť si, čo je v tvojich silách a čo nie).
4. Delegujte úlohy (zapojenie viacerých kompetentných do riešenia situácie) a zhrň postupu.
5. Zabráň ďalšiemu ohrozeniu.
6. Samotné riešenie situácie (tu môže byť napr. dostať všetkých do bezpečia, poskytnutie prvej pomoci...).

7. Spíš protokol udalosti (čo sa stalo, kto bol prítomný a pod.) - závisí od miery nebezpečia.
8. Ak si to krízová situácia vyžaduje, tak informuj oddielového/zborového vodcu (v niektorých prípadoch je nutné informovať aj Ústredie SLSK).
9. Po vyriešení situácie (a keď sú všetci v bezpečí) zhodnoť riešenia: čo sa stalo, prečo sa to stalo, ako ste zvládli riešenie, čo ste mohli urobiť inak a ako budete v budúcnosti postupovať).

Zdroj: *Vzdelávacie materiály SLSK.*

Komunikácia

Čo je komunikácia? Jednoducho môžeme povedať, že je to prenos informácie od jednej osoby k druhej. Presnejšie je to akákoľvek podoba/forma signálu od vysielača k prijímaču.

Komunikácia má 3 hlavné ciele: informovať, počúvať a diskutovať. Tieto ciele by sme mali mať stále na pamäti, hlavne na počúvanie sa veľmi často zabúda, buď z neochoty, alebo ako spôsob vyhnúť sa zodpovednosti. No pre efektívnu komunikáciu je dôležité dodržať všetky tri ciele.

Dôležitým faktorom je aj to, s kým komunikujeme - mali by sme podľa adresáta zvoliť správny prístup:

Komunikácia s dieťaťom: Upraviť výrazy tak, aby im chápali deti a mladí ľudia rôzneho veku, teda prispôbiť sa ich mentalite. Používať viac hovorové slová/vyjadrenia a použiť konkrétne príklady, ktoré ich zaujmú na vysvetlenie, o čom vlastne hovoríme.

Komunikácia s rodičom: Pripraviť si dopredu a v jednoduchosti, prečo by mal zveriť svoje dieťa práve našej organizácii, čím sme výnimoční oproti iným mládežníckym organizáciám, ale aj tiež čo sa u nás môže naučiť, ako ho dokážeme plnohodnotne rozvinúť a následne využiť aj pre život mimo skautingu.

Komunikácia so sponzorom: Sponzor potrebuje počuť, čo mu dokáže organizácia ponúknuť, Preto príprava a zhodnotenie možností spolupráce je veľmi dôležitá. Je dôležité spomenúť, že sme jedna z najväčších mládežníckych organizácií na Slovensku. Treba spomenúť kanály, cez ktoré vieme zviditeľniť možné projekty.

Komunikácia s miestnym úradom: Potrebuje počuť, ako naša organizácia pozitívne rozvíja a vychováva deti a mladých ľudí v ich mieste pôsobiska (obec, mestská časť, mesto a i.), čím sa zaoberáme, ako sa zviditeľňujeme a aký je náš dosah na rodičov našich členov.

Ak chceme, aby sa komunikujúci naozaj pochopili, je dôležité dodržať pár základných pravidiel:

- Rovnaký kód a jeho ovládanie – myslí sa tým napr. reč – Číňan sa so Slovákom len ťažko pohovára, ak nepozná aspoň jeden z nich oba jazyky. Ako by neskauti pochopili vetu: „Včera každé vlčá ulovilo aspoň jedného bobríka.“
- Rovnaké vedomosti – vysokoškolský profesor nepojde učiť do školky, pretože deti by nič z toho, čo by im predniesol nepochopili. Rovnako medzi-kultúrna komunikácia bez znalosti kultúry môže viesť k nepochopeniu a až k nenávisti.

- Rovnaká objektívna situácia – ak sa napríklad rozprávajú 2 kamaráti, ale jeden má za sebou ťažký deň, druhému zase všetko vyšlo a hovorí, aký úžasný deň je, ten druhý to môže brať ako provokáciu.
- Bezporuchový prenos signálu – pri testovaní najnovšej sirény sa s kamarátom veľmi neporozprávate.

Komunikačná rovnica: $K = 4 U^2$ (komunakácia = 4 uši na ^{2} » 2 komunikujúce osoby).

Schulz von Thun hovorí, že v každej správe, ktorú vysielame, nájdeme 4 aspekty (4 uši). Každý aspekt je dôležitý a kódujeme ho do správy aj vtedy, keď si to neuvedomujeme. Závisí len od nášho momentálneho rozpoloženia a osobnej preferencie, čo všetko budeme v správe počuť. Preto je dôležité pri komunikácii s členom, vodcom alebo skautským rodičom myslieť na tieto „uši“ a komunikovať jasne, citlivo a zrozumiteľne.

„Štyri uši počúvajúceho“:

Vecné ucho:

Počúva vecnú stránku správy – to, čo je povedané, je len faktická informácia. *“Von je zima.”*

Sebavýpovedné ucho:

Počúva, čo hovoriaci prezrádza o sebe (pocit/potreba). *“Robím si starosti o tvoje zdravie.”*

Vzťahové ucho:

Počúva tú časť správy, ktorá vypovedá o našom vzťahu (napr. vzťah mama a dcéra). *“Sama nedokážeš posúdiť situáciu a správne sa rozhodnúť.”*

Výzovové ucho

Počúva, akú akciu odo mňa dotýčnú očakáva. *“Obleč si bundu!”*

Zdroj:

PEŠEK, Tomáš – ŠKRABSKÝ, Tibor. 2019. *Šlabikár neformálneho vzdelávania*. Bratislava: YouthWatch. 192 s. ISBN 978-80-973031-2-9.

Vzdelávacie materiály SLSK.

Vzdelávací systém SLSK

Vzdelávanie všeobecne je proces podobne ako výchova: nadobúdanie vedomostí, zručností, návykov, formovanie postojov a osobnosti. Vzdelávanie v Slovenskom skautingu pripravuje svojich členov nielen na vedenie detí a mládeže, ale aj na „život“ – jeho témy často presahujú skautskú činnosť a nadobudnuté vedomosti či zručnosti si absolventi vzdelávania prenášajú aj do súkromného, študentského či pracovného života. Vzdelávanie v SLSK využíva metódy neformálneho vzdelávania, zároveň sa aplikujú všetky prvky výchovnej metódy. Skautské vzdelávanie nemá za cieľ nahradiť to školské. Naopak, má ho dopĺňať a má pripravovať dobrovoľníkov na prevzatie zodpovednosti.

Vzdelávací systém SLSK je trojzložkový:

- a) Vzdelávacie stupne
- b) Volné vzdelávacie kurzy
- c) Vzdelávacie moduly

a) Vzdelávacie stupne sú štyri

- radcovský kurz
- líderská rangerská škola
- vodcovská lesná škola
- gilwellská inštruktorská lesná škola

Pripravujú dobrovoľníkov na výkon určitých pozícií a funkcií v SLSK. Obsahovo na seba navzájom nadväzujú a účasť na vyššom stupni je (zväčša) podmienená nižšou hodnotou - absolvent po úspešnom zložení skúšok získava dekrét, hodnotu a právo nosiť insígnie danej hodnoty.

b) Volné vzdelávacie kurzy

Napr.

- 8-hodinový a 33-hodinový kurz prvej pomoci
- kurz skautskej praxe, kurz tvorby duchovného programu...
- kurzy zamerané na vedenie konkrétnej skupiny (vlčiacko-včielkarske oddiely...)
- vodnoskautské kurzy

Volné vzdelávacie kurzy sú užšie špecifikované na konkrétnu oblasť, zručnosť, kvalifikáciu.

c) Vzdelávacie moduly

Vzdelávacie moduly sú doplnkové vzdelávanie z čiastkových tém primárne na oddielovej a zborovej úrovni, prostredníctvom ktorých môže vodca sám dovzdelávať napr. členov oddielovej rady, zborovej rady a pod. Špecifický modul s názvom Základy skautingu zabezpečuje základné vedomosti o skautingu pre tých, ktorí si neprešli skautskou výchovou

a do skautingu vstúpili v neskoršom veku, prípadne v dospelosti s ambíciou byť aktívnym dobrovoľníkom na lokálnej a regionálnej úrovni, pričom tento modul nenahrádza žiaden zo vzdelávacích stupňov. Príklady na ďalšie moduly: skautská prax, administratíva v zbore, organizovanie denného tábora...

Hodnosti, insígnie a skúšky vo vzdelávacom systéme

S hodnosťami je to ako s vodičským preukazom: šoférovať auto možno viete aj bez neho, ale len on je potvrdením o tom, že ste kvalifikovaní viesť vozidlo. Družinu/oddiel/zbor tiež môžete viesť bez dosiahnutia určitého stupňa vzdelania, resp. nadobudnutia hodnosti (dokonca legálne!), ale nemáte potrebnú kvalifikáciu.

Hodnosť je zároveň i oprávnením vykonávať určité funkcie a pozície v Slovenskom skautingu. Navonok reprezentujú udelenie hodnosti insígnie a dekrét. Hodnosť je udeľovaná doživotne, pokiaľ nebolo rozhodnuté o jej odňatí podľa platného Organizačného poriadku SLSK.

Radcovský kurz

- po úspešnom absolvovaní sa získava hodnosť radca,
- jeho cieľom je príprava účastníka na prácu s družinou
- vek účastníka musí byť minimálne 14 rokov,
- absolvent má na starosti deti, právne je zodpovedný vodca oddielu,
- absolvent kurzu odovzdá Radcovskú prácu a absolvuje radcovské skúšky,
- insignia hodnosti je nášivka stromčeka na šatke,
- kurz sa organizuje pod hlavičkou oblastí.

Lídorská rangerská škola (LRŠ)

- účastník musí spĺňať vekový limit 15+,
- po úspešnom absolvovaní sa získava hodnosť líder,
- jej cieľom je príprava účastníka pre prácu na oddielovej úrovni (v oddielovej rade), pripravovať program, akcie, aktivity pre oddiel, dopomáhať k chodu oddielu,
- absolvent kurzu vypracuje Lídersku činnosť a absolvuje skúšky,
- insigniami hodnosti je fialová šatka + nášivka ohníka na šatke,
- organizuje sa na národnej úrovni,
- máme 4 LRŠ: Equilibrium, Vulkán, Stromorast, Polaris.

Vodcovská lesná škola (VLŠ)

- účastník musí spĺňať vekový limit 18+,
- po úspešnom absolvovaní získava hodnosť vodca,
- príprava účastníkov na vedúce pozície v oddiele/zbore/oblasti - vodca,
- vodca má právnu zodpovednosť za jednotku, ktorú vedie,
- vodca vychováva, riadi smerovanie zverenej jednotky,

- vodca má kompetencie upravovať programovú ponuku SLSK,
- absolvent VLŠ vypracuje Vodcovská činnosť a absolvuje skúšky,
- insignie hodnosti sú sivá šatka a nášivka Tee-pee na šatke,
- VLŠ sa organizuje sa na národnej úrovni
- máme 3 VLŠ: SELŠ, Planéta, Safari.

Gilwellská inštruktorská lesná škola (GILŠ)

- účastník musí spĺňať vekový limit 20+,
- po úspešnom absolvovaní sa získava hodnosť inštruktora,
- absolventi zastávajú najvyššie funkcie v SLSK, vedenia vzdelávacích tímov, organizovanie kurzov, zastrešovanie obsahovej náplne vzdelávacích blokov, pomáhajú pri smerovaní organizácie,
- absolvent GILŠ vypracuje Inštruktorskú činnosť a absolvuje skúšky,
- insignie hodnosti sú tehlová šatka, gilwellské drievka (wood badge), gilwellský kožený turban (woogle), nášivka tartanu ("károvaný obdĺžnik") na šatke,
- organizuje sa na národnej úrovni každé 2 - 3 roky.

Dôležitosť vzdelávania v SLSK

Slovenský skauting si zakladá na tom, aby naši lídri (líder ako všeobecný pojem, teda radca, líder, vodca či inštruktora) boli kvalifikovaní na výkon daných funkcií: sme občianske združenie, ktorého poslaním je osobnostný rozvoj detí a mládeže → vychovávame ich. Učiteľ tiež nemôže učiť bez dosiahnutého vzdelania.

Prínos skautského vzdelávania

- vzdelanie a základné know-how potrebné pre výkon jednotlivých funkcií či činníckych pozícií,
- kontakty, networking, vo výraznej miere aj motivácia do ďalšej činnosti,
- osobnostný rozvoj,
- inšpirácia do činnosti,
- bezpečné prostredie pre tréning a skúšanie teórie v praxi,
- priestor pre diskusie, konfrontáciu svojich názorov s názormi druhých,
- možnosť „čerpať“ zo skúseností inštruktora,
- skúsenosti, zručnosti do bežného života, pridaná hodnota v životopise.

Zdroj: *Vzdelávacie materiály SLSK.*